

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 0
STEV. 3

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Franc Gnidovec: Ob grobu prof. dr. Ivana Ahčina	65
Sacerdotii nostri primordia	70
Franc Mihelčič: Križ	77
Jože Mejač CM: Križem po Ameriki	82
Zaupam v Gospoda	90
Ž. F.:Cerkveni predstojnik slovenskega semenišča v tujini	93
I. Lenček: Msgr. dr. Jože Jagodic — šestdesetletnik	94
Koledar „Ave Maria“ 1960	95

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajate naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4153, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quiney, Illinois USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Vicolo delle Rose 7 (Rožan), Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 80 argentinsk' h pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VII.

1960

ŠTEV. 3

Ob grobu prof. dr. Ivana Ahčina

Franc Gnidoves, Argentina

Ime profesorja dr. Ivana Ahčina, ki je bil razen prvega letnika skozi tudi glavni urednik tega duhovniškega glasila, so vsi dobri, ki so ga poznali, izgovarjali s spoštovanjem in priznanjem. Zaslužil si je to s svojim življenjem in delom. Bil je v življenju na visokih in vplivnih položajih in je obraz zadnji dobi naše zgodovine oblikovalo tudi njegovo delo; zato bo njegovo ime v njej ostalo. Pa mu je Bog tudi dal okusiti na koncu težo silnega trpljenja, ki mu je počasi izničilo telo. Tako imamo danes v dragem pokojniku ne le lik velikega in zaslužnega javnega delavca, ampak tudi povečani lik bogovdanega duhovnika-trpina.

Njegovo življenje in delo v kratkih potezah obsegajo tile podatki:

Rodil se je 9. marca 1897 v Domžalah kot predzadnji otrok v družini s številnimi otroki; večina teh je že v zgodnji mladosti pomrla, predvsem za davico. Sam si je izprosil pri starših, da so ga pustili v šolo v Ljubljano. A oče-krojač ga doma ni mogel dosti podpirati; kot dijak si je moral v glavnem pomagati sam. Z dobrim spričevalom si je pridobil kot siromašen študent do-brotnikov in si pozneje pomagal z instrukcijami. Mati mu je umrla, ko mu je bilo petnajst let.

Komaj je med prvo svetovno vojno končal gimnazijo, je že moral na fronto; najprej v Romunijo, potem na italijansko fronto. V Romuniji je nevarno zbolel na trebušnem legarju, da so mu komaj rešili življenje.

Po končanji vojni je stopil v ljubljansko semenišče kot član znanega velikega vojaškega letnika ljubljanskih bogoslovcev. Novo mašo je pel že po tretjem letu semenišča 17. julija 1921 doma v Domžalah skupaj z bratom Vinkotom, ki je kot frančiškan nosil redovno ime p. Žiga. Po novi maši je ostal še dijaški prefekt v Marijanišču, kjer je bil nastavljen že prej kot bogoslovec drugega letnika. Tu je končal še zadnji, četrti letnik rednega bogoslovskega študija in se pripravljaval na doktorat na teološki fakulteti, ki ga je dovršil leta 1925.

V dušnem pastirstvu je potem bil eno ali dve leti kot kaplan v Mokro-nogu in za tem eno leto pri Sv. Petru v Ljubljani. Po posredovanju prošta Ka-lana, ki je bil prej njegov marijaniški predstojnik, je škof Jeglič mladega du-hovnika dr. Ahčina poslal na študijsko potovanje v Francijo, Anglijo, Belgijo, Nemčijo, kjer naj bi se posebno zanimal za moderno časnikaštvo in sociologijo. Po vrnitvi v Ljubljano je l. 1929 postal zunanjepolitični urednik Slovenca in

s 1. majem 1930 glavni urednik tega katoliškega dnevnika. Po vrnitvi je obenem začel predavati sociologijo na teološki fakulteti v Ljubljani.

Te službe je vršil do zadnjih mesecev leta 1941, ko je zasledovan od komunističnih revolucionarjev odšel v Rim, od koder je kot znan politični delavec skušal pomagati domovini. Po končani vojni je od leta 1945 skozi spet predaval na slovenskem bogoslovnem učilišču v tujini: v Praglji (1945), v Brixnu (1947), od l. 1948 naprej v Argentini: v San Luisu do l. 1951, potem do konca v Adroguéju. Glavni predmet njegovih predavanj je bila sociologija in cerkvena zgodovina.

Smrtna bolezen, črevesni rak, je nastopila z vso silo prve dni februarja 1959, leto dni pred smrtjo. Konec februarja je bil operiran in je na posledicah že umiral; pa ga je skrbnost zdravnikov rešila in se mu je stanje celo zboljšalo, da je konec junija mogel zapustiti bolnišnico; doma je do konca leta potem mogel še maševati, preživeti vsak dan nekaj časa na vrtu, v naravi, kar mu je bilo v toliko uteho. Zadnje tedne se mu je stanje spet hitro slabšalo in mu je bolezen življenjske sile dan za dnem v velikih bolečinah používala, skoro do konca pri popolni zavesti, do trenutka smrti v nedeljo, 14. februarja t. l., ob pol šesti uri popoldne.

V bolezní mu je lajšala trpljenje ljubezniva skrbnost njegovih domačih, duhovniških sobratov in njegovih gojencev, bogoslovcev slovenskega semenišča v Argentini, za kar je bil vsem vedno tako hvaležen.

Pogreb je bil naslednji dan popoldne iz župne cerkve v San Martinu na tamkajšnje pokopališče, kjer smo njegovo izmučeno truplo položili k počitku v bližini predlanskim umrlega duh. svetnika Karla škulja.

Glavno življenjsko delo pok. profesorja dr. Ivana Ahčina poleg rednega duhovniškega dela, ki se mu nikdar ni odtegoval, označujejo njegovi naslovi: glavni urednik Slovenca, profesor ljubljanske teološke fakultete, učen katoliški znanstveni pisatelj.

Njegovo veliko dela na področju slovenskega časnikarstva in politične vzgoje ljudstva je posebno vprašanje in bo o njem govorila zgodovina. Da je bil po svojem položaju v bližini voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korosca in je pri njem užival veliko zaupanje, je znano.

Kot skozi 30 let profesor ljubljanskega bogoslovja ima tudi pokojni dr. Ahčin velik delež pri vzgoji te generacije slovenskega klera, ki ima danes odgovorno poslanstvo v domovini in njegov velik del v tujini. Semenišču v izseljenstvu je še posebej velik dobrotnih. V stiski prvega časa mu je po svojem vplivu in zvezah preskrbel odločilno finančno pomoč. Pokojni prelat Odar je zato ob priložnosti javno ugotovil, da je profesor dr. Ahčin v vrsti tistih, ki so za papežem največji dobrotniki tega slovenskega semenišča. Ob negotovi bodočnosti ustanove je vanjo veroval, jo z vso močjo podprl, jo spremljal preko morja in postal eden njenih glavnih stebrov. Ves se je posvetil semenišču in je videl v njem odtlej svojo glavno življenjsko nalogo.

Poleg neštetihi člankov po raznih verskih in katoliških revijah — če odmišlimo ogromno politično delo v uredništvu Slovenca, kar smo že omenili — so priče njegove izredne delavnosti mnoga samostojna temeljita dela. Iz desetletja po l. 1930 do začetka svetovne vojne so tale: Mladina v Sovjetski zvezi, Pisma našim fantom, Komunizem, največja nevarnost naše dobe, Protozidarstvo. V begunstvu je potem zasnoval in priredil veliko delo: Sociologija, 3 zv. (1952,

1953, 1955), Socialna ekonomija, prva polovica v enem zvezku (1958), ki je nje dokončanje v drugem zvezku in zadnji zvezek v tej zasnovi: Socialno vprašanje, preprečila smrt. Iz iste stvarine je velika socialna brošura: Ob jubileju (1951) za šestdeseto obletnico okrožnice Rerum novarum in dvajseto okrožnice Quadragesimo anno. Prva njegova knjiga pa so bile lepe in cenjene šmarnice o Marijinem življenju (1928), za katerimi je sredi vojne v Rimu naprošen napisal še druge o Fatimski Mariji (1943).

V domovini je bil skupaj s tovarišem profesorjem dr. Janezom Fabjanom dalje časa tudi sourednik Časa; v Argentini pa razen prvega letnika glavni urednik tega našega glasila Omnes unum (let. 1955—1959).

V svojih strokah, časnikarstvu, politiki, sociologiji je bil pokojni profesor dr. Ahčin vedno tudi priljubljen predavatelj, že v domovini, kot pozneje v tujini. Kot tak je bil znan in je nastopal po vseh naših organizacijah in na duhovniških sestankih. V Argentini je bil dvanajst let središče in gonilna sila vsega zaslužnega dela Družabne pravde.

In če v okviru teh bolj zunanjih podatkov njegovega življenja pogledamo malo globlje v njegov značaj kot človeka in duhovnika?

Kot profesor in znanstvenik kaže bolj ko za spekulativne stroke zanimanje za vprašanja praktičnega življenja. Tako je bil sociolog tudi po sreči in prepričanju, ne le po potrebi in usmeritvi po predstojnikih.

Ob velikih umskih sposobnostih ga je kot izkušenega in spretnega profesorja-predavatelja odlikovala še posebej velika pisateljska spretnost, lahko izražanje, izrazit in močan jezik, hitrost v pisateljskem oblikovanju svojih zamisli. Seveda mu je pri tem veliko pomagala tudi bogata izkušnja; a v osnovi je bil to njegov velik naravni dar, ki ga je pokazal, po pričevanju sošolcev, že v mladosti in mu je tudi utrl pot do takega mesta v slovenskem časnikarstvu in potem omogočil dela, ki smo jih našli.

Njegova izredno živahna misel se je kazala posebno v zaupni domači družbi. Bil je res duhovit in pri tem tako originalen; ni ponavljal tujih dovtipov, ampak so se mu izvirne duhovite misli proti utrinjale; tako n. pr., ko je „filozofiral“, kadar si je pri mizi z limono napravljaj solato; po končanem obedu — večkrat smo z zanimanje pričakovali tega trenutka — se je modro na stolu preisedel, z zamahom desnice pobrisal pred seboj drobtine z mize, hudomušno vneumno, in pri tem povedal tako misel in v izraziti ljudski besedi, da je vse omizje zajel v odkritosrčen smeh in je potem dneve med nami za razvedrilo krožila „zadnja Ahčinova“.

Pokojni profesor je posebno razodeval veliko življenjsko modrost, najbrž sad velike njegove življenjske izkušnje na tako izpostavljenih mestih. Ta modrost se je kazala zlasti v njegovi previdnosti in molčečnosti, ko bi kdo pričakoval posebne njegove reakcije. Tako ob osebnih napadih, ki jih je doživljal. Kot da ne čuti. Pa je živo občutil in le v največji zaupnosti morda mimogrede omenil: „Drugega ne znajo. To so njihova sredstva.“ In ob krivični sodbi o delu preteklosti, ki je bil pri njem udeležen, samo: „Vidite, kakšno sodbo ima ta človek za delo, ki ga sploh ne pozna. Kot bi človek, ki nič ne dela, presojal in smešil prizadevanje človeka, ki se trudi in rešuje.“ — Ni o tem govoril in ljudi ocenjeval; a večkrat se je pokazalo, kako dober poznavalec ljudi je in ima o vsakem določeno sodbo in po tej uravnava svoje odnose do ljudi: zaupanje, nezaupanje, priateljstvo, rezerviranost.

Njegova življenjska izkušnja in modrost ga je v zvezi z njegovo dobroto napravila najboljšega svetovalca. S preprosto, počasno in zamišljeno besedo, ki si je tlačil pipo, ti je razpršil skrbi in dvome in ti vlil miru in optimizma.

Poleg teh umskih so značaj profesorja dr. Ahčina odlikovale lepe moralne kvalitete, po katerih nam more biti kot človek in duhovnik zgled. Nekatero od teh so bile ob njegovem pogrebu že poudarjene, bodisi v govorih, bodisi v tiskih. Tako njegova neutrudna delavnost, ki mu je poleg njegovih odličnih sposobnosti omogočila veliko delo, ki ga je v življenju izvršil.

Najbolj pa je bila vsem, ki so pokojnega gospoda profesorja bliže poznali, vidna in jih je najbolj osvajala njegova iskrena plemenitost in dobrota. Ta se je v njegovem življenju javljala v najrazličnejših oblikah in ga vsega ožarjala in nam danes osvetljuje spomin nanj. Ta je ključ do umevanja njegovega značaja.

Res je že po naravi prejel posrečen in plemenit značaj; a vsekakor mu ga je v tem v veliki meri oplemenitilo njegovo duhovništvo in njegova živa vera v božjo dobroto. Ta vera se je ponovno pokazala, ko je v tovariški družbi razgovor nanesel na božjo pravičnost in trpljenje vic. Vedno se mu je zdelo, da je bila slika Boga v razgovoru premrka, in je odločno vmes posegel z besedo, ki je iz nje velo živo življenjsko prepričanje: „Zakaj pa sv. pismo toliko govori o božji dobroti in ljubezni in usmiljenju; in zakaj imamo evangelije, ki so en sam hvalospev učlovečeni božji Ljubezni?“

Iz tega njegovega osnovnega razpoloženja nam je tudi razumljiv njegov življenjski optimizem in v preizkušnjah zaupanje, vdanost in mir. To se je pokazalo zlasti v njegovem velikem trpljenju v boleznih. Zakaj v trpljenju se preizkuša človek in pristnost njegove „življenjske filozofije“. Na njegovem mestu bi se v taki bolezni kdo čutil obupanega in nesrečnega; on je svoj stari mir in vdanost ohranil skozi vso mučno bolezen do trenutka smrti. Tudi med boleznijo je ostal šegav in dovtipen, čeprav seveda ob tem v silnem trpljenju ni bilo več prejšnjega bleska v očeh. A v tej šegavosti večkrat tudi odseva njegova preprosta živa vera, ki je iz nje njegovemu duhu prihajala potrebna moč. „Bog me je očeval na fronti, kjer sem bil v posebni nevarnosti; če hoče, me raore tudi sedaj; kakor Bog hoče,“ je preprosto premagal nemir prve slutnje o raku, preden ga je res ta bolezen dokončno položila na bolniško in smrtno posteljo. In potem sredi najhujše bolezni ugotovi o sebi: „Dobro me je Bog potipal; saj sem kot 'pozo negro' (gnojna jama).“ Ko se mu je malo zboljšalo, a je bil vendar še vedno oslavljen, se šali: „Vidite, zdaj se spet učim hoditi, kakor nekoč otrok.“ Rad bi bil še živel, ozdravel in delal; lepoto tega je v bolezni posebno začutil, kot je ponovno povedal. „Milosti, da bi si želel in prosil trpljenja,“ je sam preprosto potedel, „nisem prejel; veliko trpim in prosim olajšanja.“ Pa smo ob njem uganili, da je Kristus tudi molil, naj bi šel trpljenja kelih mimo njega. „Pa je bil Kristus tudi velik mistik,“ je nekdo šaljivo dodal. A nad vsem je bil njegov: „Kakor Bog hoče!“ „Če pa Bog hoče, da trpim, molite, da bi prav prenesel, da se na meni dopolni, kar s tem Bog namerava.“ Drugič je preprosto ugotovil, spet poln zaupanja v božjo dobroto in usmiljenje: „Mislim, da sem sedaj s tem trpljenjem že napravil pokoro za svoje življenje.“

Tega rajni gospod profesor ni govoril preračunano, da bi pobožno govoril ali dajal vzvišen zgled. Kdor ga je poznal, to ve. Preprosto pove, kar misli; in to misel mu je oblikovalo skromno mnenje o sebi in živa vera zlasti v božjo dobroto.

Najbolj so njegovo dobroto poznali in čutili njegovi prijatelji. Duhovniško

prijateljstvo je visoko cenil in je ponovno potožil, da je med duhovniki premalo pravega prijateljstva, pač pa na žalost toliko nevšečnih pojavov, ki ga onemogočajo. Sam je bil, pač v nežnem čutu za razlikovanje ljudi, v izbiri prijateljev zahteven in izbirčen. A izbrane je zvesto hranil v srcu in kar zažarel je, ko je obujal spomine na svoje prijatelje, pokojnega Gabrovška, Dolinarja in druge.

Ista dobrota ga je do tistih, ki so njemu bili dobri, nagibala k iskreni hvaležnosti. Kako se je zahvaljeval za usluge. Navadno so mu oči zablestele kot v pridržanih solzah. V zadnji hudi bolezni še posebno. Saj je nekaj dni pred smrtjo še ugotovljajal: „Imam toliko dobrih src okrog sebe. Saj mi boste s svojo skrbno ljubeznivostjo, ki me z njo obdajate, še krono mojega trpljenja vzeli...“ Drugič spet: „Mislil sem, kako se vam bom zahvalil, pa sedaj ne najdem besed...“

Svoje goste je obsipal z dobroto; ne le v vedenju, ampak tudi v postrežbi, kjer mu je bilo v veselje, da je sam hodil okrog mize in jih obdajal s pozorno ljubeznivostjo, ki nas je kar spravljala v zadrego.

Pri vernikih in podrejenih mu je njegova plemenitost in milina osvajala srca in naklanjala zaupanje. To se je videlo pri njegovih gojencih v semenišču, ki so med predstojniki njemu posebno lahko zaupali. V dušnem pastirstvu, kjer se je pojavil, so se mu verniki z zaupanjem bližali. Prav zadnji dan pred nastopom smrtne bolezn, na svečnico preteklo leto, je s tovariši na potj s počitnic na farnem pročenju v Candelariji v sanluiski pampi mnogo spovedoval; in preprosti ljudje so zaradi njegove ljudomile prijaznosti le po njem spraševali in se hoteli spovedati „con el Padre Juan“. Pripeljali so mu domači še stoletno staro, da jo je spovedal. Ponosen je bil na to prvo „stoletno spovedanko“; pa je bila tudi med zadnjimi njegovimi spovedanci. Drugi dan je namreč z vso silo nastopila bolezen, ki se od nje ni več opomogel. — Nekaj ur po njegovi smrti je dobra argentinska gospa, družinska mati, ob mrtvem truplu še vsa v solzah tožila: „Era mi confesor, era tan bueno, era un santito (svetniček).“ Rajni gospod profesor bi se sam najbolj smejal tej ugotovitvi: „No ja, jaz pa santito!“ A to ugotovitev je izzvala v hvaležnih srcih njegova dobrota, ki se ji tudi tuji niso mogli ustavljati.

Do nasprotnikov, ki so mu krivico storili, ga žalili, je tudi ohranil blago krščansko plemenitost. Ni bil neobčutljiv; nasprotno se zdi, da ga je zelo bolelo. Pa je navadno molčal in potrpel, ne da bi izgovoril žal besedo. Ni se nad njimi maščeval, da bi o njih slabo govoril. Opuščal je in skušal pozabiti in biti do njih, kot da se ni nič zgodilo. „Odpustiti si moramo; saj smo kristjani,“ je preprosto dejal. — Sam plemenit je plemenitosti tudi od drugih pričakoval; koder je čutil zlobo in hudobijo, je instinktivno bežal. „Hudobnih ljudi se je treba bati,“ smo ponovno slišali iz njegovih ust.

„Imejmo polno zaupanje v vsemogočno moč dobrote in ljubezni,“ je zapisal v lepem članku „Naša srca“ (Duh. življenje 1950, 669), ki mu je res privrel iz srca. A bolj kot bi govoril o njej, je on dobroto živel. Polj kot v besedah nas uči dobrote v vzvišenim zgledom.

„Nikarte, ne govorite tako,“ bi rajni gospod profesor spet skromno dejal, kot je bilo ob taki priložnosti v njegovi bolezni, „vi govorite to le zato, ker ste mi dobri.“ Ne, gospod profesor, res ste nam s svojo ljubeznivo dobroto olupšali ta leta našega skupnega življenja in dela v semenišču; dali ste nam toliko lepih ur, ki se ne vrnejo več. Res smo Vam hvaležni: za Vaše delo, lep zgled, Vašo dobroto in Vaše prijateljstvo, ki smo bili vedno in ostanemo nanj ponosni. Dobremu Bogu smo hvaležni, da nam je Vas dal, kot velik dar svoje dobrote. Naj Vam bo sedaj dober, kot ste v njegovo dobroto vedno verovali!

SACERDOTII NOSTRI PRIMORDIA

III.

Dušnopastirska gorečnost

Sveti arški župnik vzor apostolske gorečnosti

Odlični zgledi duhovniške askeze in molitve, ki smo vam jih, častiti bratje, doslej stavili pred oči, nam tudi to jasno kažejo, iz katerega vira je sv. Janez M. Vianney zajemal svojo dušnopastirsko vnemo in od kod je izhajala čudovita nadnaravna uspešnost njegove svete službe. Glede tega je Pij XII., naš prednik srečnega spomina, modro opominjal: „Duhovnik naj se spominja, da bo najvažnejša služba, ki mu je zaupana, toliko bolj sadonosna, kolikor tesneje bo združen s Kristusom in delal v njegovem duhu“ (70). Prav zares, življenje arškega župnika z novim in jasnim dokazom potrjuje tisto najvišje navodilo glede apostolskega dela, ki sloni na teh-le besedah Jezusa Kristusa: „Brez mene ne morete nič storiti“ (71).

Brez dvoma tu ni treba naštevati vseh čudovitih dejanj ponižnega župnika iz kmečkega kraja, ki so ga neštevilne množice trideset let v spovednici tako zelo oblegale, da so ga nekateri prezirljivo imenovali kaliveca miru med ljudstvom devetnajstega stoletja (72); tudi mislimo, da ni treba razpravljati o posebnih načinih, po katerih je opravljal svojo službo in katerih ni vedno mogoče prilagoditi našim časom. Glede tega nam je všeč samo na to spomniti, da je bil namreč ta nebeščan ob svojem času zgled dušnopastirske vneme v svojem kraju, v katerem se je še poznala škoda glede vere in nravi, ki jo je povzročila francoska revolucija. Preden je kot župnik nastopil službo, je namreč prejel tole naročilo: „Malo ljubezni do Boga boš našel v tisti župniji; daj, da jo boš ti zbudil!“ (73) Ker pa se je sam izkazal kot neutrudljiv božji delavec, kot vnet in podjeten glede pridobivanja mladine in glede vzgoje družin v krščanskih nraveh, kot vneto pozoren na človeške potrebe svojih ovac, ko se je znal približati njihovemu vsakdanjemu življenju, kot zelo pripravljen na vsakovrstne skrbi in napore, da bi se ustanavljale krščanske šole in vršili sveti ljudski misijoni, vse to dokazuje, da je pri majhni, njemu izročeni čredi sam na sebi upodobil sliko dobrega pastirja, ki pozna svoje ovce, jih odvrča daleč od nevarnosti ter krepko in ljubko vodi. Resnično je sam sebi nevede pridigal v pohvalo, ko je nekoč v pridigi ljudstvu s temile besedami vzkliknil: „O dobri pastir, o pastir, ki popolnoma ustreza zapovedim in željam Jezusa Kristusa! Glejte največjo dobroto, ki jo predobrotljivi Bog more podeliti župniji“ (74).

Ker nam pa zgledi tega svetega moža ukazujejo, naj zlasti spomnimo na tri bistvene točke, katerih sila in važnost pripadajo vsem časom, želimo, častiti bratje, vašo pozornost obrniti prav posebno na te točke.

Velik čut odgovornosti za duše

Zlasti nas gane, da je v sebi nosil tako silno globok čut odgovornosti glede dušnega pastirstva. Tako velika je bila njegova ponižnost in tako zelo je po veri poznal vrednost človeškega zveličanja, da nikoli ni mogel kot župnik brez strahu nositi odgovornosti glede dolžnosti: „Prijatelj moj,“ tako je nekemu to-

varišu odkril čustva svoje duše, „ne veš, kako strašna stvar je za duhovnika iti od dušnega pastirstva pred sodni stol božji“ (75). Sicer je pa znano — kakor smo že rekli — kako dolgo je najgorečnejše hrepenel, da bi se umaknil v samoto in tam — kakor je rekel — objokoval svoje revno življenje in prav zadoščeval; prav tako je znano, da sta ga samo pokorščina in vnema za zveličanje bližnjega prisilili, da se je vrnil na zapuščeno apostolsko področje.

Če je čutil na sebi tako hudo težo tega bremena, da se je včasih zdelo, da ga bo strlo, je treba iskati vzroka v tem, ker je v njegovi notranjosti živela tako odlična misel o njegovi dolžnosti in dušnopastirskih nalogah, do katere se je mogoče povzpeli samo z junaško srčnostjo. V začetku svoje župnijske službe je namreč takole ponižno prosil Boga: „Moj Bog, daj, da se bodo meni izročene ovce vrnile k poštenemu življenju. Ves čas svojega življenja sem pripravljen pretrpeti vse, kar ti bo všeč“ (76). Bog je res dobrotljivo uslišal te goreče prošnje, ker je župnik kasneje moral priznati: „Če bi mi bile takrat, ko sem dospel v Ars, znane bridkosti, ki so me odtlej čakale, bi brez dvoma takoj umrl iz strahu pred njimi“ (77). Hodil je po stopinjah apostolskih mož vseh časov in dobro vedel, da je prav s križem mogoče uspešno delati za zveličanje tistih, ki so bili izročeni njegovi dušnopastirski skrbi. Zanje je prenašal brez pritožbe obrekovanje, nezamevanje in vsakovrstno nasprotovanje; zanje je radovoljno vzel nase gotovo najhujše dušne in telesne neprijetnosti, ki jih je s seboj prinašalo vsakdanje spovedovanje, ki ga trideset let skoraj nikoli ni prekinil; zanje se je kot Kristusov borec bojeval proti peklenskim sovražnikom; zanje je končno s prostovoljnim mrtvičenjem deval svoje telo v sužnost. Glede tega je zelo znan njegov odgovor duhovniku, ki se mu je pritoževal, da njegovo apostolsko prizadevanje ne rodi sadov: „Ali si ponižno molil k Bogu, jokal, stokal in zdihoval? Ali si dodal tudi post, bedenje, spanje na trdih tleh, mrtvičenje telesa? Dokler nisi prišel do tega, ne misli, da si vse poskusil“ (78).

Zopet poletimo s svojo mislijo k služabnikom svetih reči, kateri morajo skrbeti za duše, ter jih goreče rotimo, naj dojamejo notranjo moč teh resnih besedi. Vsak naj pod vodstvom tiste nadnaravne razumnosti, s katero morajo biti v skladu vsa naša dejanja, pri sebi premisli svoje življenje, ali je namreč takšno, kakršno zahteva dušnopastirska skrb za izročeno mu ljudstvo. Služabniki svetih reči naj zaupajo, da človeški slabosti nikoli ne bo manjkala pomoč usmiljenega Boga; naj pri sebi razmišljajo bremena in dolžnosti, ki so jih vzeli nase, ter naj obrnejo svoj pogled na sv. Janeza M. Vianneya kot na zgled. „Za nas dušne pastirje je resnično velika nesreča,“ se je pritoževal ta sveti mož, „da nemarnost in lenoba ovira dušo.“ S temi besedami je nameraval pokazati na škodljivo dušno stanje tistih dušnih pastirjev, ki jih že prav malo zadene, da toliko njim izročeni ovc živi v umazani sužnosti greha. Dá, če žele temeljito posnemati arškega župnika, ki je bil tako prepričan, da je treba ljudi ljubiti, da jim moremo delati dobro (79), naj tisti duhovniki sami sebe izprašajo, s kakšno ljubeznijo ljubijo tiste, katere jim je Bog izročil, naj skrbe zanje, in za katere je Kristus umrl!

Brez dvoma je treba pripisovati človeški svobodi in prav tako dogodkom, ki nikakor niso odvisni od svobodne volje ljudi, da napori celo najbolj svetih mož včasih ne rode uspehov. Vendar se mora duhovnik kljub temu spominjati, da je po skrivnostnih sklepih božje previdnosti večna usoda mnogo duš neločljivo zvezana z njegovo dušnopastirsko vnemo in z zgledi njegovega duhovniškega življenja. Mar ni sila takšne misli tolika, da mlačne zveličavno gane, vrle Kristusove delavce pa spodbuja k še bolj plameneči vnemi?

Ker pa je bil, kakor poročajo, ob vsakem času pripravljen ustreči potrebam duš (80), je sv. Janez M. Vianney kot dobri pastir tudi to dolžnost odlično izpolnil, da je svojim ovcam nudil obilno hrano krščanske resnice. Resnično je vse svoje življenje vršil sveto pridigarsko službo in poučeval krščanski nauk.

Vsi vedo, kako vneto in stanovitno se je trudil, da bi dobro izpolnil to nalogo, ki jo tridentinski cerkveni zbor imenuje prvo in največjo dolžnost. Ker je bil že starejši, je bila doba študijskih let zanj resnično naporna; in prvi njegovi govori ljudstvu so zahtevali zelo mnogo prečutih noči. Koliko zgledov za posnemanje morejo služabniki božje besede iz tega dobiti! Pač so nekateri, ki opuščajo skoraj vsakršno skrb za študij ter preveč lahko iščejo zastoj opravičilo zase z izgovorom, da je bil ta malo izobražen. Ti naj si rajši stavijo za zgled pogumno vztrajnost, s katero je po meri darov, ki jih je prejel, postal pripraven za izvrševanje te velike službe; ti darovi niso bili tako majhni, kakor precej razširjeno mnenje trdi, ker je bilo v njegovem umu dosti jasnosti in pravilne presoje (81).

Sicer si pa morajo mašniki pridobiti tisto splošno izobrazbo in tisto množino svetega bogoslovnega znanje, ki prikladno ustreza njihovi duševni zmožnosti in dolžnosti. O da bi bili torej dušni pastirji y tej stvari tako prizadevni, kot se je arški župnik trudil, da bi zmagal strmine in težave pri učenju, utrdil z vajo svoj spomin, zlasti pa črpal znanje iz Gospodovega križa, ki je izmed vseh knjig najvažnejša. Zato je njegov škof nekaterim obrekovalcem odgovoril: „Nem, ali je izobražen; vendar žari v nadnaravni luči“ (82).

Zato se Pij XII., naš prednik srečnega spomina, po vsej pravici ni obotavljal tega ponižnega kmečkega župnika staviti za zgled svetim pridigarjem mesta Rima: „Sveti arški župnik ni imel tistega naravnega govorniškega daru, kakor sta ga razodevala P. Segneri in B. Bossuet. Toda tisto žareče, živo, jasno, globoko prepričanje, ki je živelo v njegovi duši, se je izražalo v njegovem glasu, je sijalo iz njegovih oči ter nudilo mišljenju, čustvom in domišljiji poslušalcev pojme, primerne podobe in prikladne primere, polne lepote, ki bi mogle spraviti v začudenje celo svetega Franciška Saleškega. To so govorniki, ki pridobivajo duše krščanskih vernikov. Kdor je poln Kristus, ne najde težko opore in pota, s katerimi druge zveže s Kristusom“ (83). S temi besedami je čudovito naslikan arški župnik kot učitelj krščanske nauka in sveti pridigar. Ko pa se je bližal konec njegovega zemeljskega življenja in njegov preveč oslabei glas ni več segel do ljudi, je pa vendar vsaj zaradi njegovih ognjenih pogledov, solza, vzdihov, ki so pričali ljubezen do Boga in bili znamenje grenke žalosti, prodrli v dušo misel na zadolženost ter spreobrnila k poštenemu življenju vernike, ki so obdajali njegovo prižnico. Kako ne bi bilj namreč vsi silno ganjeni, ko je pred njimi tako svetlo žarelo življenje, popolnoma posvečeno Kristusu?

Sv. Janez M. Vianney je prav do svoje najpobožnejše smrti najzvesteje vztrajal v svoji službi ter poučeval bodisi njegovi skrbi izročene krščanske vernike, bodisi prišleke, ki so napolnjevali njegovo svetišče, ko je tako, bodi prilično ali neprilično (84), razkrinkaval vsakovrstno zlo, pa naj bi se skrivalo pod katerim koli videzom, kakor zlasti dvigal duše kvišku k Bogu; kajti bolj je želel kazati na lepoto kreposti kot na grdobijo greha (85). Ta ponižni duhovje namreč popolnoma doumel, koliko je dostojanstvo in veličina oznanjevanje božje besede. „Naš Gospod,“ je dejal, „ne ceni manj svojo besedo kakor svoje telo.“

Zatorej lahko razumemo, da je naše prednike navdajalo veliko veselje, ko

so voditeljem krščanskega ljudstva kazali na zgled le-tega, naj bi ga posnemali; zakaj zelo važno je, da sveto duhovništvo s prizadevno pridnostjo vrši dolžnost poučevanja. „Tu je važno,“ pravi sv. Pij X. o tej stvari, „da za tem edinim gremo in močno poudarjamo, da nobenemu duhovniku ni naložena težja dolžnost in da ga nobena bolj tesno ne veže“ (86). S tem opominom torej, ki so ga naši predniki s trdno vztrajnostjo ponavljali in je vnesen tudi med predpise zakonika cerkvenega prava (87), se zopet obračamo na vas, častiti bratje, ko obhajamo slovesnosti ob stoletnici svetega arškega kateheta in pridigarja. Glede tega pohvalno spodbujamo k vnemi, s katero se pod vašim nadzorstvom in vodstvom v več pokrajinah preudarno in pametno prizadevajo, kako bi izboljšali verski pouk mladine in odraslih, tako da primerno upoštevajo razne načine in različne krajevne okoliščine. Ti poskusi so seveda koristni; toda ko obhajamo ta stoletni spomin, hoče Bog v novi luči pokazati na čudovito moč, pred katero vse klone, na čudovito moč apostolskega navdušenja tega duhovnika, ki je s svojimi besedami in s svojim življenjem dajal pričevanje Kristusu, na križ pribitemu, ne v prepričevalnih besedah človeške modrosti, ampak v skazovanju Duha in moči (88).

Junaški apostol v spovednici

Preostane nam končno še, da bolj obširno spomnimo na dušnopastirsko službo sv. Janeza M. Vianneya, ki je bila v njegovem dolgotrajnem življenju zanj nekako neprestano mučeništvo; pri izpolnjevanju te službe je v posebno pohvalnem sijaju žarelo upravljanje zakramenta svete pokore ter prinašalo najobilnejše in zveličavne sadove. Vsak dan je skoraj po petnajst ur nastavljal svoja ušesa ter potrpežljivo poslušal grehe spovedancev. Tolik napor se je začel zelo zgodaj zjutraj in se je zavlekel prav do trde noči (89). Ko pa ga je zlomila utrujenost ter so mu pet dni pred smrtjo pošle moči, so k njegovi postelji, kjer je umirajoč ležal, pristopili zadnji spovedanci. Kakor poročajo, je proti koncu njegovega življenja vsako leto prihajalo k njemu na obisk okoli osemdeset tisoč ljudi (90).

Komaj si moremo v mislih predstavljati muke, nevšečnosti in telesne nadloge tega moža, ki je dolge dolge ure, katerih ni hotelo biti konec, sedel v spovednici in spovedoval; to pa še toliko bolj, ker je bil izčrpan zaradi postov, mrtvičenj, boleznih, bedenja in pomanjkanja spanja. Zlasti pa so ga mučile dušne stiske, ki so ga v zvrhani meri napolnjevale. Poslušajte glasove vzdihujočega: „Toliko Boga,“ je dejal, „brezbožno žalijo, da nas včasih nagiba, da bi prosili za konec sveta!... Treba je hiteti v Ars, da spoznamo hudobijo in skoraj neskončno množico grehov... Žal, ne vemo, kaj naj storimo; mislimo, da nam ni nič drugega storiti kot žalovati ter moliti k Bogu.“ Razen tega pa je ta sveti mož mogel dodati, da sam jemlje nase del pokore za zločine. Tistim namreč, ki so se o tej stvari z njim posvetovali, je odgovarjal: „Prav majhno pokoro za grehe nalagam tistim, ki se prav spovedo; drugo pokoro pa sam namesto njih opravim“ (91).

Zares, sv. Janez Marija Vianney je imel uboge grešnike, kakor je dejal, pred očmi in jih vedno nosil v svojem srcu; upal je, da jih bo videl, kako so se končno spreobrnil k Bogu in bridko objokovali svoje grehe. To je bil cilj vseh njegovih skrbi in misli; prav tako je sem spadalo delo, kateremu je posvetil ves svoj čas in skoraj vse svoje moči. Iz izkušnje in iz delovanja v spovednici, v kateri je razvezoval vezi grehov, je spoznal, kolika hudobija tiči v grehih in kako divje opustošenje prinaša greh v človeške duše. Imel je navado, da je

to naslikal v črnih barvah: „Če bi mi,“ tako je zatrjeval, „imeli vero in bi zrl globoko v dušo, omadeževano s smrtnim grehom, bi umrli od strahu“ (93).

Manj pa so množile njegove bolečine in večale moč njegovih besed peklenste kazni, ki jih bodo morale trpeti v grehah zakrknjene duše, kakor stiska zaradi ljubezni do Boga, ki so jo zanemarili s pozabljenjem, ali pa kršili z žaljenjem. Ta trdovratnost v zločinah in nevhvaležna pozaba tolike božje dobrote sta bili vzrok obilnih solza, ki so tekle iz njegovih oči. „Prijatelj moj,“ je rekel, „žalujem, ker ti ne žaluješ“ (94). S koliko dobrotljivostjo pa se je nasprotno vneto trudil, da bi v dušah skesanih grešnikov obudil močno upanje. Nobenega napora se ni bal, da bi v dušah skesanih grešnikov obudil močno upanje. Nobenega napora se ni bal, da bi se jim izkazal služabnika božjega usmiljenja; to usmiljenje — da uporabimo njegove besede — kakor deroča reka potegne za seboj vse duše (95) in bolj trepeče v nežni ljubezni kakor mati, ker Bog hitreje da odpuščenje, kakor mati potegne iz ognja svojega otroka (96).

Naj dušni pastirji po zgledu arškega župnika skrbe, da se bodo pogumno in izobraženi tako, kakor je treba, posvečali tako važni dolžnosti, ker končno tamkaj božje usmiljenje slavi zmago nad človeško hudobijo, tamkaj ljudje operejo svoje grehe in se spravijo z Bogom. Treba je, da si le-ti tudi zapomnijo, da je Pij XII., naš prednik srečnega spomina, z najbolj resnimi besedami zavrnil mnenje tistih, ki malo cenijo pogosto spoved, kadar gre za odpustljive grehe; ta papež je namreč izjavil: „Glede bolj pogumnega vsakdanjega napredovanja na poti kreposti hočemo kar najbolj priporočiti tisto pobožno navado pogoste spovedi, ki je Cerkev ni uvedla brez nagiba Svetega Duha“ (97). Prav tako trdno zaupamo, da bodo služabniki svetih stvari bolj kot drugi zvesto pokorni predpisom zakonika cerkvenega prava (98), ki ukazujejo pobožno in ob določenem času opravljati zakrament sv. pokore, ki je tako zelo potreben za dosego svetosti; kar najbolj pa naj, kakor je potrebno, cenijo in praktično upoštevajo tiste silne opomine, ki jih je isti naš prednik z bolečim srcem dal ne samo enkrat glede te stvari (99).

Zaključek

Medtem ko se ta naša okrožnica bliža koncu, vam, častiti bratje, želimo zatrditi, kako gojimo najslajše upanje, da bodo s pomočjo božje milosti slovesnosti te stoletnice v vseh duhovnikih zbudile večje prizadevanje za bolj vneto in pogumno izvrševanje svete službe, zlasti pa za spolnjevanje prve duhovniške dolžnosti, to je dolžnosti skrbeti za svojo osebno svetost (100).

Ko s tega vrha najvišje pastirske službe, do katerega nas je dvignil skrivnostni sklep božje previdnosti, obračamo pozornost bodisi na to, kar duše upajo in pričakujejo, bodisi na toliko pokrajin na zemlji, ki jih še ni razsvetlila luč evangelija, bodisi končno na neštivilne potrebe krščanskega ljudstva, se vedno javlja pred našimi očmi duhovnikova podoba. Če bi manjkal duhovnik, če bi ne bilo njegovega vsakdanjega opravila, kaj bi končno koristila vsa apostolska lotevanja, celo tista, ki se zde za to sedanjo dobo kar najbolj primerna? Kaj bi zmogli celo naši možje iz laičkih vrst, ki s plemenitim srcem pomagajo pri apostolskem delu? Zatorej se ne obotavljamo vseh teh služabnikov svetih reči, ki jih tako zelo ljubimo in v katere stavi Cerkev toliko upanje, teh duhovnikov, pravimo, se ne obotavljamo v Kristusovem imenu in z očetovskim srcem pozivati, naj z največjo zvestobo spolnjujejo, kar od njih zahteva resno cerkveno dostojanstvo. Naj ta naš poziv podkrepe tele premodre besede sv. Pija X.: „Nič ni

bolj potrebno za pospeševanje kraljestva Kristusa na zemlji kakor svetost duhovnikov, da gredo pred krščanskimi verniki z zgledom, besedo in naukom“ (101). To je seveda v skladu z besedami, ki jih je sv. Janez M. Vianney izrekel vpricho svojega škofa: „Če hočeš vso škofijo spreobrniti k Bogu, je treba, da vsi župniki postanejo sveti.“

Vam pa, častiti bratje, na katerih prav posebno leži težko breme odgovornosti za svetost vašega klera, hočemo z vneto gorečnostjo priporočiti te zelo ljubljene sinove, da skrbno greste naproti težavam, včasih hudim, ki pritiskajo ali na njihovo življenje, ali pa na dolžnosti, ki jih morajo izvrševati. Česa ne zmore izvršiti škof, ki ljubi svoji čuječnosti izročeni kler, pri katerem si je pridobil zaupanje, ki ga resnično pozna, se neprestano vneto zanima zanj, ga pogumno in očetovsko vodi? Dasiprav leži na vas dušnopastirska skrb za vso škofijo, morate vendar prav posebno skrbeti za tiste, ki so prejeli sveti red in jih imate za tako tesne pomočnike v svoji službi in čutite, da so z vami združeni s tako svetimi vezmi.

Ob priložnosti slovesnega obhajanja te stoletnice hočemo očetovsko spodbujati tudi vse krščanske vernike, naj za svoje duhovnike vztrajno molijo ter tako vsak po svojih močeh pripomorejo k njihovi svetosti. Danes mnogo upajo in pričakujejo od duhovnika za molitev bolj goreči verniki ter se z očmi in mislimi nanj obračajo. Ko namreč povsod daleč naokoli gospoduje denar, slavi zmago zvodniška počutnost ter preveč povzdigujejo in cenijo tehnični napredek, hočejo v njem zreti moža, ki govori v božjem imenu, ki ga navdušuje trdna vera, ki nekako pozablja nase, in govori v njem plameneča ljubezen. Naj torej vsi dobro vedo, da morejo mnogo pripomoči, da bodo služabniki svetih reči dosegli ta vzvišeni cilj, če spoštujejo duhovniško dostojanstvo, kakor zasluži, če cenijo njihovo dušnopastirsko službo tako, kot je prav, in uvidevajo tudi težave te službe, in če jim končno še z bolj dejavnim prizadevanjem pomagajo.

Ne moremo si kaj, da ne bi se z očetovskim srcem posebno obrnili na mladeniče, katere z bolj vneto ljubeznijo objemamo in v katerih delo Cerkev stavi upanje glede prihodnje dobe. Žetev je velika, delavcev pa malo (102). V koliko pokrajinah jih oznanjevalci evangeljske resnice, ki so jih strli napori, z največjim hrepenenjem pričakujejo, da jih nadomeste. Ne manjka narodov, ki bedno bolj hirajo od lakote po nadnaravni kakor po zemeljski hrani. Kdo naj jim prinese nebeško jed življenja in resnice? Seveda popolnoma zaupamo, da mladeniči naše dobe ne bodo nič manj kakor v preteklih časih plemenito odgovorili na povabilo božjega Učenika, kar zahteva pospeševanje te potrebne zadeve.

Navadno morajo duhovniki zares često živeti v težkih okoliščinah. Temu se ni treba čuditi, zakaj sovražniki Cerkve najprej sovražno mučijo in zalezujejo služabnike svetih reči, kakor je priznaval arški župnik: „Tisti, ki hočejo uničiti vero, najprej sovražno napadajo duhovnike.“

Vendar tudi v teh najhujših težavah izvira za duhovnike, ki gore v vnemi za vero, vzvišena in resnična sreča iz zavesti njihove posebne službe, ko vedo, da jih je božji Zveličar poklical, da bi mu s svojim delom pomagali pri najsvetejši stvari, ki namreč zadeva odrešenje človeških duš in rast skrivnostnega Kristusovega telesa. Zatorej naj krščanske družine imajo za vzvišeno dolžnost, da namreč dajejo Cerkvi duhovnikov; zato naj pa z veselim in hvaležnim srcem darujejo sinove za sveto službo.

Ker je pa ob tem našem opominu, častiti bratje, tudi vaše srce silno ganjeno, se pri tem ni treba dalje muditi. Zanesemo se namreč, da skrb našega

srca in njeno prepričljivo silo globoko razumete in jo izrecno delite z nami. Med tem pa izročamo priprošnji sv. Janeza M. Vianneya to tako važno zadevo, s katero je kar najbolj v zvezi zveličanje brezštevlnih ljudi.

Svoje oči pa obračamo tudi na božjo Mater, brez vsakega madeža že od spočetja. Malo prej, preden je sveti arški župnik dopolnil svoje dolgo življenje, polno zasluženja za nebesa, se je ta v drugi francoski pokrajini prikazala nedolžni in ponižni deklici, da bi po njej z materinskim opominom povabila ljudi k vnemi za molitev in krščansko pokoro; ta glas še sedaj, ko je preteklo že sto let, še vedno vpliva na srca ter odmeva daleč naokoli po neizmernih razdaljah. Zares, kar je naredil in govoril ta do časti nebeških svetnikov povzdignjeni duhovnik, katerega stoletni spomin obhajamo, je že naprej z neko nebeško lučjo razsvetlilo nadnaravne resnice, ki so bile nedolžni deklici razodete v lurški votlini. Ta, ki je kar najbolj gojil pobožnost do deviške Matere božje, spočete brez madeža, je namreč leta 1836 posvetil župnijsko cerkev Mariji, brez greha spočeti, ter z največjo pobožnostjo, notranjim veseljem in čiščenjem sprejel leta 1854 katoliško dogmo, ki je to resnico z nezmotljivo sodbo potrdila (103).

Z najbolj vredno hvaležnostjo, ki smo jo dolžni vsevišnjemu Bogu, združujemo ta dvojni stoletni spomin, ki se ozira na Lurd in Ars ter drug drugemu previdnostno sledi in je v zelo veliko čast nam zelo ljubljenemu narodu, ki se ponša, da sta v njegovi sredi ta najsvetejša kraja. Ko se spominjamo toliko dobrot in se opiramo na zaupanje, da bodo pritekale nam in vesoljni Cerkvi nove dobrote, si od svetega arškega župnika izposodimo molitev, ki so jo njegove ustnice najčešče izgovarjale: „Hvaljeno bodi presveto in brezmadežno spočetje preblazene Device Marije, božje Matere. Naj vsi narodi hvalijo in vesoljna zemlja kliče in slavi tvoje brezmadežno Srce!“ (104).

Zelo zaupamo, da bo ta stoletni spomin sv. Janeza Marije Vianneya, ki naj se obhaja povsod na zemlji, vzbudil pobožno navdušenje bodisi duhovnikov, bodisi tistih, ki so po božjem nagibu poklicani, naj sprejmejo duhovništvo; in da bo prav tako v vseh vernikih povzročil bolj dejavno skrb za pospeševanje vsega, kar zadeva duhovniško življenje in dolžnosti; vsem posameznikom in posebno vam, častiti bratje, s pristrčno ljubeznijo podelimo apostolski blagoslov kot poroštvo nebeških milosti in kot pričo naše dobrohotnosti.

Dano v Rimu, pri Sv. Petru, dne 1. avgusta leta 1959, v prvem letu našega papeževanja.

Papež Janez XXIII.

Opombe:

- 70) Ap. apomin Menti nostrae; AAS, XLII, 1950, str. 676.
- 71) Jn 15, 5.
- 72) Pr. Vat. tajni arhiv, zv. 227, str. 629.
- 73) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 15.
- 74) Pr. Sermons, n. m., zv. 2, str. 86.
- 75) Pr. Vat. tajni arhiv, zv. 227, str. 1210.
- 76) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 53.
- 77) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 991.
- 78) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 53.
- 79) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 1002.
- 80) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 580.
- 81) Pr. Prav tam, zv. 3897, str. 444.
- 82) Pr. Prav tam, zv. 3897, str. 272.
- 83) Pr. Nagovor, dne 16. marca 1946; AAS, XXXVIII, 1946, str. 186.

- 84) 2 Tim 4, 2.
 85) Pr. Vat. tajni arhiv, zv. 227, str. 185.
 86) Okrožnica Acerbo nimis; Acta Pii X, 2, str. 75.
 87) ZCP, kan. 1330—1332.
 88) 1 Kor 2, 4.
 89) Pr. Vat. tajni arhiv, zv. 227, str. 18.
 90) Pr. Prav tam.
 91) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 1018.
 92) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 18.
 93) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 290.
 94) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 999.
 95) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 978.
 96) Pr. Prav tam, zv. 3900, str. 1554.
 97) Pr. Okrožnica Mystici Corporis; AAS, XXXV, 1943, str. 235.
 98) ZCP, kan. 125, par. 1.
 99) Pr. Okrožnico Mystici Corporis; AAS, XXXV, 1943, str. 235; Okrožnico Mediator Dei; AAS, XXXIX, 1947, str. 585; Ap. opomin Menti nostrae; AAS, XLII, 1950, str. 674.
 100) Ap. opomin Menti nostrae; AAS, XLII, 1950, str. 677.
 101) Pr. Pismo La ristorazione; Acta Pii X, I, str. 257.
 102) Pr. Mt 9, 37.
 103) Pr. Vat. tajni arhiv, zv. 227, str. 90.
 104) Pr. Prav tam, zv. 227, str. 1021.

Končna opomba: Okrožnica je prevedena po latinskem izvirniku v Acta Ap. Sedis, I. LI., šte. 11 (22. avgusta 1959), str. 545/579, razdelitev z naslovi in podnaslovi pa po italijanskem prevodu v Osserv. Rom., I. XCIX, šte. 176 (1. avg. 1959). Okrožnico imenujejo „magnam chartam“ o duhovništvu ter jo uvrščajo med velike okrožnice za duhovnike, ki so jih napisali sv. Pij X., Pij XI. in Pij XII. Z. F.

K R I Ž^v

Franc Mihelčič, Avstrija

Gospod Jezus Kristus je vse življenje imel pred seboj križ. Tudi krščanstva si brez križa sploh ne moremo misliti. V znamenju križa oblivamo otroka pri krstu in odvezujemo v zakramentu sv. pokore, znamenje križa napravi krščanska mati otroku, ko ga deva spat v zibelko in zadnje duhovnikovo opravilo pri pokopavanju krščanskih vernikov je zopet sveti križ. Križ je doma v Bogkovem kotu, pa tudi na vsakem oltarju v cerkvi. Okoli šestdesetkrat napravi duhovnik med daritvijo svete maše to znamenje odrešenja, zlasti pa nas na križ spominja postna doba, posebno od prve nedelje trpljenja dalje (od tihe nedelje) do velikega petka, kjer češčenje sv. križa doseže svoj višek. Napravimo podobno kot o postu kratko premišljevanje o križu, pa upoštevajmo zraven zopet vidik globinske psihologije.

Križa si ne moremo misliti brez korpusa. Crucifixus = cruci affixus — na križ prubit. Gospod Jezus Kristus je ponovno govoril, kako ga bodo križali (pr. Mt 16, 21; Mr 8, 31; Lk 9, 22; Mt 17, 22; Mr 9, 31; Lk 9, 45; Mt 20, 18-19; Mr 10, 33-34; Lk 18, 31-33) in povzdignili z zemlje (pr. Jn 12, 32). In bridko križanje je res moral doživeti. Saj ga je Pilat na pritisk Judov končno obsodil na smrt; nedolžnemu obsojencu so naložili križ, da ga je nesel na Kalvarijo; tam

so ga križali in na lesu križa je potem visel tri ure, dokler ni nebeškemu Očetu izročil svoje duše. Proti večeru na veliki petek so ga potem sneli s križa (pr. Mt 27; Mr 15; Lk 23; Jn 19).

Apostol Peter je hotel, da bi ostali na gori Tabor, na gori Gospodovega spremenjenja: „Gospod, dobro je, da smo tukaj; ako hočeš, naredimo tukaj tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega“ (Mt 17, 4; pr. Mr 9, 5; Lk 9, 33). Tako gleda človek na življenje, tako si ga želi. Gospod pa ve, da mora prej doživeti ponižanje, šele potem pa poveličanje. Najprej ga morajo dvigniti na sramotni križ in zaničevati, najprej mora s psalmistom zdihovati: „Jaz pa sem črv in ne človek, da me ljudje zasramujejo in zaničujejo“ (Ps 21, 7), šele potem bo veljalo: „In jaz bom, ko bom povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi“ (Jn 12, 32).

Križ pa mora postati domač tudi nam. Saj je to najbolj temeljna zahteva za vsakega Gospodovega učenca: „Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove sam sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj“ (Mt 16, 24; pr. tudi Mr 8, 34; Lk 9, 23).

Evangeliji ponovno govore, da apostoli skrajja niso razumeli skrivnosti križa. Peter je vzel Jezusa celo v stran in mu začel braniti: „Nikakor, Gospod, to se ti ne sme zgoditi“ (pr. Mt 16, 22; Mr 8, 32; 9, 32; Lk 9, 45; 18, 34). Tudi človek težko razume žrtev in odpoved. Apostoli in ljudje pa križ težko razumemo, ker nam ne prija. Prav tako hočemo razmišljati, v to se hočemo poglobiti, zakaj je križ potreben, kaj nam križ pomeni in zakaj človek križ tako težko razume. Povejmo takoj še staro misel: Če bi krščanstvo oznanjalo le goro Tabor in obetalo šotore v sladkosti in sreči, bi kristjanov nikoli ne manjkalo. A krščanstvo obeta nadnaravno prijateljstvo z Bogom na tem svetu in večno srečo na onem svetu, a nam napoveduje in zahteva od nas tudi križ in trpljenje. To pa ljudi odbija. Človek se križa otepa, čeprav je z njim združeno plačilo.

Neki katehet na neki ljubljanski ljudski šoli je znal otrokom tako govoriti o hudobnih Judih, ki so Jezusa križali, da so v svojih srcih čutili gnev in odpor proti njim. Gospoda pa so pomilovali, ker je moral toliko pretrpeti od Judov. Pa so zato Gospoda kaj bolj vzljubili? Bolje bi bilo, da bi gospod katehet bolj govoril o veliki Jezusovi ljubezni do ljudi, ki ga je gnala, da je vzel križ na svoje ranjene rame, ga nesel na Kalvarijo, se dal nanj pribiti in je na njem izkrvavel za nas, čeprav bi se vsemu mogel izogniti. Svobodno je iz ljubezni do nebeškega Očeta in iz ljubezni do vsega človeškega rodu vzel nase tako grenko trpljenje in tako bridko smrt (pr. Jn 10, 18). Če ljudem tako prikazujemo Jezusovo trpljenje, se mora spomočjo božje milosti vzbuditi v njih ljubezen do križanega Gospoda.

Križ je iz drevesa. Vsaj njegov pokončni del. Drevo pa pomeni rast, upanje, pričakanje. Drevo kipi proti nebu. Človek ga je vesel in od njega pričakuje sadu. Spomnimo se prilike o figovem drevesu, ki ni rodilo sadu (pr. Mt 21, 18-20; Mr 11, 12-14; 20-21). Drevo, pa brez sadu! Drevo pomeni veličje, življenje, kovanje načrtov. Kaj bo iz mene? Kaj bom napravil? Kako se bom proslavil, kako bom obogatel, kako se uveljavil? Drevo izraža misel: Nočem poslušati, hočem vladati. Drevo je kot stolp, ki so ga Babilonci hoteli zgraditi! Do neba! Postavil bom prestol božjemu prestolu! Vladal bom! „Bosta kakor Bog“ (1 Mojz 3, 5), je rekla kača v raju Adamu in Evi. Dá, drevo pomeni življenje, rast, razvoj, prinašanje sadov, vladanje.

Apostoli so videli v Gospodu bodočega izraelskega političnega vladarja. In ob njegovem prestolu svoje prestole. Saloma, mati Zebedejevih sinov, Janeza

in Jakoba starejšega, prosi Jezusa: „Reci, naj ta dva moja sinova sedita v tvojem kraljestvu eden na tvoji desnici in eden na tvoji levici“ (Mt 20, 21; pr. Mr 10, 37). Mesija naj bo graditelj, stvaritelj novega božjega kraljestva, voditelj judovskega naroda, ki naj politično zagospoduje nad vsem svetom. Še tik pred vnebohodom apostoli, ki še niso prejeli Svetega Duha, sprašujejo Jezusa: „Gospod, ali boš v tem času obnovil Izraelovo kraljestvo?“ (Apd 1, 6). To napačno miselnost evangelisti tolikokrat omenjajo v evangelijih, kot bi hoteli pokazati vso človeško slabotnost, tostranstvo in zmoto Jezusovih učencev ter jo ošibati nam v pouk. Ne, kdaj boš odrešil svoj narod od greha, mu odprl nebesa, ga dvignil k Bogu; marveč, kdaj boš obnovil Izraelovo kraljestvo, kdaj boš judovski narod napravil mogočen, da bo vladal od morja do morja, kdaj mu boš dal oblast nad drugimi narodi! Tako so upali in pričakovali od tega mladega, krepkega, zdravega, modrega, mogočnega moža, Jezusa iz Nazareta. Z njim do zmage, z njim v smrt! Seveda so smrt tako razumeli kot pristaši „Führerja“: Iti v smrt, pomeni: iti v boj, udariti se in pomeriti s sovražnikom in zmagati! Pa je prišel čas razočaranja: Na prvo velikoonočno nedeljo popoldne dva Jezusova učenca, ki se jima je od smrti vstali Jezus kot tujec pridružil na poti v Emavs, pa ga še nista spoznala, takoše govorita vsa razočarana: „Si ti edini tujec v Jeruzalemu in nisi zvedel, kaj se je ondi zgodilo te dni? Kar se je zgodilo z Jezusom Nazarečanom, ki je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi pred Bogom in pred vsem ljudstvom; kako so ga izdali naši veliki duhovniki in poglavarji v smrtno obsodbo in ga križali. Mi pa smo upali, da bo on tisti, ki bo rešil Izraela“ (Lk 24, 18-21). Križ je zmedel ta dva učenca in še toliko drugih!

Križ ima ne le pokončno, marveč tudi prečno deblo, prečni tram. To pomeni prekrizanje, uničenje načrtov, izjalovitev tega, kar smo pričakovali! Pomeni polom! Tako so apostoli gledali zgolj človeško na križ. Takšno je bilo vse njihovo gledanje, vse njihovo ocenjevanje Gospoda. S človeškega vidika je bil Gospodov križ res uničenje pričakovanj, zmaga sovražnikov nad Jezusom! Ali ni to žalostno? Tako mlad mož, poln upov, pa je moral dočakati tako žalosten konec. Mi pa smo upali...

Križ je iz pokončnega in prečnega trama. To pomeni, da je dviganje, napredovanje in vzpenjanje kvišku preprečeno, ovirano. To pomeni, da križ pritiska uničujoče na človeka. Kdo je doživel polom pri svojih načrtih, pozna tovrstno težo. Nekaj takega je doživljal Gospod na vrtu Getsemani, na križevem potu in na križu. Ves trud in prizadevanje zaman! Vsi upi uničeni, bi dejal človek. Namesto ljubezni zakrknjenost in sovraštvo. Le poglejmo obraze okoli trpečega Gospoda! To je prečni tram! Toda to je le človeški vidik, božji pa ne. Ta prečni tram pri križu je le izraz križanja človeških pričakovanj, navezanosti na ta svet, zavrženje človeških načrtov. Vsi ti so bili z Gospodovim pokopom pokopani. Šele potem so bili apostoli sposobni za drugačno gledanje, za višje, božje stvari.

Križ je nekaj ponižujočega. V starih časih so križali le sužnje in najhujše zločince. Pilat ni mogel Judov bolj ponižati kot z napisom na križu: „Jezus Nazarečan, judovski kralj“ (Jn 19, 19). To je vaš kralj, glejte ga na križu! Pogani kar niso mogli razumeti, da bi mogel biti ustanovitelj prave vere križan. Zato apostol Pavel prav pravi v prvem listu Korinčanom: „Mi pa oznanjamo Kristusa križanega, Judom pohujšanje, a poganom nespamet“ (1 Kor 1, 23).

S tem pa je dan odgovor vsem, ki mislijo, da je prišel Kristus, da bi človeštvo rešil socialnih krivic, da bi reševal politična in narodnostna vprašanja. Ne! Njegovo prvenstveno poslanstvo velja onstranstvu, čeprav je dal načela, po

katerih je mogoče rešiti tudi tostranska vprašanje tako, da so v blagor človeštvu in v slavo božjo. To pa zato, ker je človek tostransko bitje z onstranskim namenom in more za onstranstvo skrbeti in v tostranstvu. Toda imenovalec je onstranstvo! Vsaka pretirana navezanost ali zakoreninjenost v tostranstvo pomeni uničenje človekove usmerjenosti v onstranstvo.

Križ pomeni trpljenje, muko. Vse se je uresničilo ob Jezusovem trpljenju, kar je n. pr. napovedoval psalmist v enaindvajsetem mesijanskem psalmu in oznanil prerok Izaija, ki je trpečega Mesijo, služabnika Jahvejevega, tako natančno naslikal, da tiste odstavke imenujemo utemeljeno kar: trpljenje našega gospoda Jezusa Kristusa po Izaiju (pr. zlasti Iz 53). Apostol Pavel pa je Filipljanom pisal o Jezusu: „Izničil je sam sebe, podobo hlapca vzel nase, postal sličen ljudem in bil po vnanjosti kakor človek. Ponižal se je in bil pokoren do smrti, smrti na križu“ (Flplj 2, 7-8). Treba bi bilo premoliti in premisliti, kaj nam vsi štirje evangelisti poročajo o Gospodovem trpljenju, potem bi morda s pomočjo božje milosti vsaj malo mogli doumeti, kakšne telesne in dušne muke je moral Gospod prestati ob času svojega trpljenja. Na križu visi oropan vse človeške časti: ponižan in zasramovan za vso našo ošabnost, prevzetnost, nečimrnost in napuh; brez obleke za vso našo nečistost in razuzdanost; žejen je zaradi našega hlepenja in hlastanja za svetnimi dobrinami. Napojen s kisom in žolčem zaradi našega iskanja zabav in uživanja. Razbičan in poln ran zaradi naše nagle jeze in maščevalnosti. Trdo pribit z žebli na križ, da bi mi mogli križati svoje slepe nagone in strasti, ki bi rade napravile velikanski nered v naši duši. Kako glasno nam kliče križ: Stoj, nikar več tako, spreobrne se in delaj pokoro!

Križ pomeni tudi raztrganost in razdvojenost. Kristus je na križu z razpetimi rokami! In tisti Kristus, ki tudi kot učlovečeni Sin božji ni nikdar nehal uživati blaženog gledanje božje (frui visione beatifica), čuti na križu tako hučo, skriynostno, nam skoraj nerazumljivo notranjo zapuščeno, da iz njegovega težko hropčega srca privre klic: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil“ (Ps 21, 2; Mt 27, 46; Mr 15, 34). Vso to razdvojenost je moral Gospod pretrpeti zaradi nas in za nas. Zakaj? Ker je človek poln zaupanja sam vase in v svoje sposobnosti. Kaj nam je potreben Bog, ko moremo v vesoljstvo pošiljati satelite?! Tako nekako so pisali sovjetski časopisi, ko je odletel v višave prvi satelit. Peli so kar nekako hvalnico človeški sposobnosti.

Toda človek je sam in zapuščen, ko je zapustil Boga, ko se je prepustil svetu in gospostvu strasti. Živo čuti, da ne more služiti dvema gospodoma (pr. Lk 16, 13). Pa se kljub temu vrže v naročje svetu in njegovemu trojnemu poželenju: poželenju mesa, poželenju oči in napuhu življenja (pr. 1 Jn 2, 16). Pa ne ve, da je za vsem tem hudič, ki vara, ker je lažnik in oče laži (pr. Jn 8, 44). Ko se človek tako napak naveže na stvari, je razpet med Boga in satana, med Stvarnika in stvari. Od tod nemir. Kako bi ne bilo nemira v duši človekovi, ki je ustvarjen za Boga, ki po svoji naravi hrepeni k Bogu, pa se obrača od njega. Namesto da bi zajemal iz studencev, ki jih je Bog pripravil, si napravlja sam umazane in nečiste vodnjake, ki mu ne morejo potolažiti žeje. Samarijanka ob Jakobovem vodnjaku misli le na naravno vodo, Jezus pa ji govori o nadnaravni vodi milosti: „Ko bi poznala dar božji, in kdo je, ki ti pravi: 'Daj mi piti', bi ga ti prosila in dal bi ti žive vode... Vsak kdor pije od te vode (ki je v Jakobovem vodnjaku), bo spet žejen; kdor koli pa bo pil od vode, ki mu jo bom jaz dal, ne bo nikdar žejen, marveč bo voda, ki mu jo bom dal, postala v njem studenec vode, tekoče v večno življenje“ (Jn 4, 10. 13-14). Množica v Kafarnaumu prič-

kuje od Jezusa le stvarnega kruha, Jezus pa obljublja nebeški kruh, kruh večnega življenja: „Jaz sem kruh življenja. Vaši očetje so jedli v puščavi mano in so umrli. To je kruh, ki prihaja iz nebes, da ne umrje, kdor od njega jé. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“ (Jn 6, 48-51). Taki smo dostikrat tudi mi, ko pogosto kakor Samarijanka ob vodnjaku in kafarnaumska množica mislimo le preveč na tostranstvo. Vdajamo se dostikrat tako poniževalno le jedi in pijači, ki napolnita samo trebuh, ter drugim, še bolj živalskim koristom, ki vzamejo človeku vse dostojanstvo, duša pa ostane tako prazna, razočarana in zapuščena. Srce hrepeni po Bogu, človek pa sili v tostranstvo. Nietzsche govori o tej raztrganosti človekovi. Pravi, da je klical Bogu: „Proč od mene (Weg von mir)!“ Ko pa se je Bog umaknil, ga vabi, naj se vrne: „Vrni se vendar, ti, moj edini prijatelj, moja edina sreča — Doch, komm zurück, du mein einziger Freund, du mein einziges Glück!“

Poudarjali smo zlasti Kristusov križ, omenjali že svoj križ. Križ in Kristusov učenec sta ustvarjena drug za drugega. Potrebno je trpljenje, matvičenje, pokora, zatajevanje in odpoved.

Človek hoče vedno kvišku, hoče, naj bo njegov življenjski standard vedno višji: življenje naj bo vedno bolj udobno. To pomeni vedno manj odpovedi, manj križa, manj trpljenja, manj skrbi, manj strahu. Želi si raja na zemlji. Nikoli mu ni zadosti užitek. To je klic sodobnega človeka. Pa naj si še toliko prizadeva, te načrte in prizadevanje kvišku mu prekriža prečni tram. Človeka redno čakata tem svetu trpljenje, skrbi, bolezen in končno se oglasi smrt. Vse to ga tišči k tlom, ga kliče k stvarnosti; uči ga, da ni v raju, marveč na zemlji. Zemlja je porastla z drevjem, ki ne raste brezmejno kvišku. To pa se godi od takrat, ko je Bog rekel Adamu: „Bodi prekleta zemlja zaradi tebe! V trudu se boš živil od nje vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in vendar boš moral poljsko zelišče jesti. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, ker si vzet iz nje; zakaj prah si in vprah se povrneš“ (1 Mojz 3, 17-19). Kdor se ne mara sprijazniti s to mislijo in hoče predrzno preko prečnega trama, zboli. Poznamo n. pr. moderne bolezni: krvni pritisk, srčne nevroze, motnje v krvnem obtoku. To je simbol človeka, ki hoče več, kot zmore. Taki ljudje doživljajo razočaranje. Ne marajo priznati, da so ljudje, stvari z omejenimi možnostmi. Podobni so Simonu iz Cirene, ki so ga prisilili, da je nesel Jezusov križ (pr. Mr 15, 21; pr. tudi Lk 23, 26). Prisiljeni in neradi sprejemamo težave, ker niso popolnoma nič pripravljeni nanje.

Pravi kristjan pa križ razume oziroma bi ga moral razumeti. Zato križana njem svoje poželenje, nižje nagone, neredno stremuštvu. Apostol Pavel Galačane in nas tako lepo uči: „Kateri so pa Kristusovi, so meso s strastmi in poželenjem križali (Gal 5, 24). To je pravi pogoj za življenje in resnično napredovanje, pogoj poenotenja in vsega prizadevanja na svetu, pogoj za uresničitev Pavlovega tako važnega življenjskega navodila: „Ali torej jeste ali pijete ali kaj delate, vse delajte v božjo slavo“ (1 Kor 10, 31; pr. Kol 3, 17).

Zaradi resnične notranje rasti moramo križati svoje nagone, da prepričimo raztrganost, razdrojenost. Kakor je križ ovira v tostranstvu, tako je križanje nagonov pogoj za napredek in rast. Individuacija je prva stopnja; pomeni okrepitev lastnega jaza in je pot k individualiziranju. Neredni nagoni pa vlečejo človeka nazaj med množico, da hrani in okrepi to, kar je posebno za vrsto, posebno za človeka, ne pa za individuum. Bog pa ne kliče človeka kot človeka,

marveč kot individuuum, vsakega po imenu. Za Boga ima vrednost ne vrsta, marveč individuuum. Zato je njegova prva naloga, da izoblikuje svojo individualno posebnost. To pa je možno le, ako človek križa svoje nagone ter jih podredi razumu in volji.

Nagoni so tostransko usmerjeni in imajo pomen le v tostranstvu. Čimbolj se jim človek prepusti, tembolj je tostranski. Poudarjamo pa vedno, da so nagoni v službi onstranskega, so temelj za delo v korist onstranstvu. Brez nagonov in strasti ni svetnikov.

Individuacija torej vodi človeka k osamosvojitvi od množice. Obenem pa je pogoj za posebljenje, personifikacijo. Kristjanova naloga je, da postane oseba. V tem postaja podoben Bogu. Bog ni individuuum, ni zaprt sam vase, ni zaokrožen, marveč odprt, vsem vse, kakor je vse v njem. Le Bog pozna svoje, Bog kliče vsakega tako, kot je, to je vsakega po njegovi individualni vrednosti. Samo Bog pravilno vrednoti stvar. Človek si mora neko mero tega prisvojiti. Preko individuacije mora k personifikaciji. Ta ni v zaprtosti, zaokroženosti, marveč je v odprtosti, v sposobnosti, da sreča vse tako, kot je.

Za vse nagone je posebno, da vlečejo človeka v tostranstvo, da se zapre sam vase. To velja od tistega časa, ko je kača zapeljala Evo in po njej Adama. Gorje mu, kdor dovoli, da ga premagajo. Pribije se na križ. Fiksira se sam vase, v malike, ki predstavljajo njegove želje in načrte. Kaj pa je napuh drugega kot želja, da bi človek nekaj veljal, nekaj dal nase, pa seveda pretirana želja, prehudo prizadevanje? Kaj je skopost drugega kot želja, da bi imel nekaj, toda pretirana, v napačno usmerjena želja? Kaj je nečistost drugega kot sebično fiksiran spolni nagon? Kdor se da križati nagonom, mu je onemogočena individuacija, onemogočena personifikacija, onemogočeno pravilno srečanje z Bogom, sočlovekom in stvarmi, onemogočeno pravilno vrednotenje dobrin.

Zato pa križajmo nagone! To se ne pravi: ubijmo jih! Ne! To se pravi: omeji jih, obvladaj jih, spravi jih v red, podvrzi jih, da boš mogel postati individuuum in po njem persona! Kakor je razbrzdan nagon prečno deblo križa, ki ovira personifikacijo, tako je pa križan nagon pogoj za svobodni razvoj individualnosti in osebe. Mislim, da Gospod hoče to povedati z besedami: „Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu“ (Jn 12, 24). In še z drugimi besedami: „Kdor hoče svoje življenje rešiti, ga bo izgubil. Kdor pa svoje življenje zavoljo mene izgubi, ga bo našel“ (Mt 16, 25; 10, 39; Mr 8, 35)

KRIŽEM PO AMERIKI

Jože Mejač CM, Argentina

Č. g. Anton Orehar, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, me je povabil, naj bi na mesečnem sestanku slovenskih duhovnikov kaj povedal o svojih vtisih o krajih in življenju ljudi, med katerimi sem v desetih letih svojega bivanja v Ameriki deloval. Po sestanku me je pa g. urednik „Omnes unum“ naprosil, naj bi to tudi objavil v našem duhovniškem glasilu.

Punta Arenas

Punta Arenas, prav na konici ameriškega kontinenta, je bilo moje prvo službeno mesto v Južni Ameriki. Ostal sem tam sedem let in sicer kot kaplan v bolnišnici, katehet v veliki državni ljudski šoli, nekaj časa pa tudi kot župnik v delavskem predelu omenjenega mesta. Prišel se tja na prošnjo slovenskih sester usmiljenk ki že 25 let delujejo v dveh bolnišnicah in enem otroškem zavetišču, seveda sedaj že ne več same. Ko so pred 25 leti zapuščale domovino, so sanjale o samostojnem misijonu med Indijanci v Patagoniji in na Ognjeni zemlji, a vojna in povojne razmere v Jugoslaviji so vse te njihove načrte popolnoma onemogočile. Danes jih je tam le še sedem ali osem, druge so bile predstavljene v bližino Santiaga, ena pa je že umrla. Veliko dobrega za duše narede v omenjenih treh ustanovah, zlasti še nočna sestra v splošni bolnišnici. Nad 20 let že vrši to naporno službo. A prav njej je dana največja možnost, da kot odgovorna šefinja bolnišnice v nočnih urah, ko ni zdravnikov, ki so prostožidarji, največ bolnikov pripravi za prejem zakramentov.

Mesto ima malo nad 40.000 prebivalcev. Je pa kar čedno in v primeri z drugimi mesti v Čilu naravnost napredno. Nesnage in umazanije ni, pa tudi cestnih pometalcev skoro ne: vse to delo opravlja veter, ki vso umazanijo odnaša v morje.

Prebivalstvo je po narodnosti zelo mešano. Prvi so bili seveda Čilenci, ki so prihajali tja kot kaznjenci. Proti koncu prejšnjega stoletja pa se je začelo veliko naseljevanje iz Evrope: španci, švicarji, Italijani, Nemci, Škoti, zlasti pa še Dalmatinci, ki so se v velikem številu kar strnjeno naselili in tako ustanovili pravi jugoslovanski predel mesta, še danes imenovan „Barrio Yugooslavo“. Čeprav je bilo med njimi le malo izobraženih — nekateri niti pisati niso znali — so se kaj hitro znašli in gospodarsko prav dobro postavili. Danes imajo v svojih rokah skoro vse mesarije, pekarnice, precej trgovin, delavnic, nekateri so pa postali veleposestniki in milijonarji. Narodna zavednost med njimi sicer ni izginila, a jezikovno ne pomenijo nič, ker niti njihovi otroci ne znajo govoriti hrvaško.

Vir bogastva te velike provincije je v živinoreji — nad 3 milijone ovac in precej goveje živine — v petrolejskih vrelcih, premogu, najdiščih zlata, nekaj pa tudi v ribištvu. V vsej provinciji je komaj nekaj nad 60.000 ljudi. Težave imajo s podnebjem, skoro brez poletja, vsaj kar se toplote tiče, čeprav so v poletnih mesecih dnevi izredno dolgi. Druga težava je v veliki osamelosti in ogromni oddaljenosti od drugih delov sveta. Razen mesa, nekaj zelenjav in krompirja je treba dovažati vse druge življenjske potrebščine. Iz omenjenih dveh razlogov razumemo, da ima vse uradništvo in delavstvo omenjene provincije za 60% povišano plačo v primeri z uradništvom drugih provinc čilske države.

V duhovnem pogledu je vsa skrb Patagonije in Ognjene zemlje izročena gg. salezijancem. Na čilski strani s središčem v Punta Arenas delujejo že okrog 80 let. V samostojni škofiji — do leta 1949 je bil apostolski vikariat — je sedaj nad 30 duhovnikov, vsaj 15 bratov, okrog 50 sester salezijank in 20 usmiljenk. Za število prebivalstva kar lepo število. A vendar ni tistega razmaha, kakor bi ga človek od njihovega dela želel in upravičeno pričakoval. Nekako tretjina vse mladine se vzgaja v njihovih zavodih, ki slove kot najboljši v mestu. A kljub velikemu in resnemu prizadevanju so uspehi le povprečni. Vzroke je treba iskati:

1. V težkem, nestanovitnem in mrzlem podnebjem, ki prav gotovo vpliva tudi na duhovno življenje, zraven pa neredko prepreči najlepše zunanje slovesnosti,

združene z velikimi žrtvami. Ni čudno, če je med tamošnjimi gg. salezijanci živa „pobožna vera“, da bodo vsi, ki jih pokorščina pripelje v tiste kraje, šli kar naravnost v nebesa, ker vice imajo že tam. Nekaj posebnega so pa tamošnje procesije, katerih se udeležujejo ljudje, ki po cela leta ne gredo v cerkev in k zakramentom. Ob taki priliki se ne sramujejo pokazati, da so katoličani, ker je pač javno mnenje tako.

2. V verski nevednosti. Večina domačinov se priseli v omenjeno provincijo iz velikega otoka Chiloé, kjer žive v silni preproščini in zaostalosti, zraven pa so zaradi revščine in slabih prometnih zvez v veliki verski zapuščenosti, a ostajajo po tradiciji katoličani. Ko od tam pridejo v Punta Arenas, se zanje konča versko življenje. Ni jih malo, ki se doma tik pred odhodom še spovedo, potem pa v omenjenem mestu po cela leta ali celo prav do smrtne ure ne pokažejo nobenega zanimanja več. Prinašajo pa s seboj posebno živ kult od umrlih, čemur se tudi v mestu ne odpovedo in ne pozabijo svojih rajnih, marveč prirrejajo na svojih domovih razne pobožnosti za pokoj njihovih duš.

3. Način dela in življenja tistih, ki so zaposleni pri živinoreji na veleposestvih. Nekateri ostajajo vse leto — z izjemo treh tednov dopusta — raztreseni po deželi, kamor zlepa ne pride duhovnik. Pod vplivom socialistično in komunistično razpoloženih tovarišev se še oni nasrkajo, če že ne pravega sovraštva do duhovnika in Cerkve, pa vsaj brezbriznosti do vsega duhovnega in verskega, kar potem tudi ohranijo, pa čeprav spremene svojo zaposlitev.

4. Pristaniško mesto s svojimi bari in javnimi hišami, ki jih zakon dopušča. Kakih 400 javnih žensk s svojim poklicnim karnetom nemoteno vrši svoj posel, ki izredno dobro nese onim ženskam, ki so uvrščene v (I. razred) prvo kategorijo.

Če k vsemu temu pridenemo še vneto prizadevanje številnih masonov „za napredek zaostalega ljudstva“, se nam pač ni čuditi, če navdušeno in požrtvovalno delo gg. salezijancev še ne daje tako pričakovanega sadu. Res je, da je njihov ustanovitelj v enem svojih videnj napovedal tudi izreden verski razvoj teh pokrajin, a dejstvo je, da do takih uresničenj še noče priti...

Na župniji v Texasu

Po sedemletnem delu v Punta Arenas sem šel na obisk svojih domačih v Severno Ameriko. Dober mesec sem ostal pri njih na počitnicah, potem pa sprejel kaplansko mesto na veliki župniji v San Antonio, Texas. Storil sem to iz dvojnega namena: da se vsaj malo seznanim z metodami dušnopastirskega dela v Severni Ameriki in se za silo naučim angleščine. Na omenjenem mestu sem ostal dobrih pet mesecev in oskrboval zlasti špansko govoreče Mehikance. Pri tem mislim na starejše, ki so pred leti prišli iz Mehike, ne pa na njihove otroke, ki so bili vzgojeni že v ameriških šolah in bolje obvladajo angleščino kakor pa španščino. Vsekakor pa je bilo moje delo verjetno težje od tistega, ki so ga opravljali moji trije sobratje med angleško govorečimi verniki. Pa ne zaradi obilice vernikov, marveč zaradi načina življenja mojih Mehikancev. Večinoma niso na dobrem glasu, saj jih domačini nekam zvrha gledajo in zbadljivo nazivajo „Mexican people“. Razlika med enimi in drugimi je precejšnja. Med pravimi Amerikanci je navadno vse lepo urejeno tako v hišah kakor okrog njih in v celem mestnem predelu se opaža neka blaginja. V mehikanskem predelu mesta pa ne manjka umazanije, zanemarjenosti in revščine z veliko kopico na pol

raztrganih otrok po cestah. Človek kar hitro razume, da skoraj drugače biti ne more. Za Mehikanca, ki prihaja iz ubožnih krajev svoje revne domovine, kjer je komaj živel, ali pa bil prav zaradi revščine prisiljen na odhod s trebuhom za kruhom, je že to veliko, da si je oskrbel svojo hišico, morda še znatno boljše, kakor jo je imel doma. Ne čuti potrebe, da bi bil na isti višini kakor „razvajeni Amerikanci“. Če mislimo še na to, da je navadno velik prijatelj dobre kapljice, ni prav nič čudnega, da gospodarsko ne more uspeti. Prav zaradi tega je tudi njihovo družinsko življenje precej razvrvano. Od doma prihajajo verni, a v mestnem vrvežu in pod vplivom pijače se začenjajo prave družinske tragedije. Veliko je razporok, ne manjka pa tudi takih, ki se tem formalnostim kratko in malo izognejo in kar poiščejo novega druga ali družico. Imel sem primer mehikanskega delavca, ki se je do 40 leta svoje starosti kar štirikrat razporočil. Ko pa je končno le pokazal svojo dobro voljo, da bi s svojo zadnjo ljubico le uredil svoje zakonsko življenje, tega ni zmož, ker je škofijski ordinariat z vso strogostjo zahteval vse predpisane papirje, ki jih pa on brez velikih sitnosti in stroškov ni mogel dobiti. Poskusil sem, da bi na ordinariatu malo popustili, a sem bil gladko zavržen z besedami: „Nismo mi krivi njegovega grešnega in izgubljenega življenja. Če hoče vsaj delno popraviti svoje zablode, naj sedaj izpolni, kar zakon predvideva.“ Ob tisti priložnosti sem se spomnil dobrohotnosti g. škofa v Punta Arenas, kjer je veljalo geslo: „Vse dovolim, da se le duša reši ali še kam globlje ne zabrede.“ Tam sem imel kar splošno dovoljenje glede porok in skoro ni bilo treba k škofu v teh zadevah, čeprav je bil le kakih deset minut oddaljen; tu pa taka strogost in natančnost. Pač različno gledanje in ocenjevanje človeških dejanj.

Zelo opazna je bila razlika med Amerikanci in Mehikanci v njihovi vestnosti, resnobi in stanovitnosti. Amerikanec na splošno premisli, predno sprejme kako obveznost, a jo potem resno izpolni. Človek se lahko nanj zanese. Pri Mehikancu je pa ravno obratno. Hitro obljubi in veliko, potem ga pa še sram ni, če dane besede ne drži. Nič boljše ni glede stanovitnosti in točnosti. Seveda se pa tudi med njimi najdejo častne izjeme.

V materialnem podpiranju župnije so Mehikanci skoro brez pomena. Koliko župnikov v mešanih župnijah toži: „Če bi ne imel opore za župnijske potrebe med rojenimi Amerikanci, bi ne zmož župnijskih bremen.“ Niso vse župnije bogate, zlasti novejše se morajo precej dolgo boriti s finančnimi težavami. Župnijska šola stane ogromno.

Zelo koristne za uspešno dušnopastirsko delo so župnijske kartoteke z natančnimi podatki in opombami o vseh vernikih v župniji. Pastoracija navadno objame le te. V tem pogledu je duhovnikovo delo prav gotovo znatno olajšano in veliko manj naporno kakor pa v Latinski Ameriki.

Na poti proti jugu

Hitro je potekel čas mojega dela na omenjene župniji. Predstojniki so mi sporočili, da je moje novo mesto na naši župniji v Limi, v Peruju. Ker sem potoval iz Čila v Severno Ameriko z ladjo preko Panamskega prekopa, Jamajke in Kube, sem se odločil, da se vrnem po zračni poti preko Srednje Amerike. Seveda sem nameraval izrabiti lepo priložnost in obiskati slavno mehikansko svetišče Marije Guadalupske. Na konzulatu so mi pa prav na kratko povedali, da to ne bo mogoče, ker sem jugoslovanski državljani in kot tak nimam pravice

stopiti na mehikansko ozemlje. Politični odnosi med Jugoslavijo in Mehiko so precej napeti. Pač pa so mi dovolili, da preletim njihovo ozemlje in ostanem na letališču, dokler letalo ne nadaljuje svojega poleta. Ko smo za eno uro pristali na letališču Mexico City, sem se približal policijskemu uradniku in ga prosil, naj mi dovoli, da obiščem njihovo slavno svetišče in svoje sobrate v bližnji hiši. Vsaj za en dan, za nekaj ur naj mi dovoli. Ponujal sem mu lepo nagrado, a vse zastonj. Mož se je preveč bal za svojo kožo in dobro službo. Tako sem le z letala pozdravil Našo Gospo Guadalupsko in si ogledoval res veliko mehikansko prestolico.

Vse drugače je bilo v Guatemali. Moj vizum ni imel niti uradnega konzularnega žiga. Ko je uradnik to videl, se je malo nasmehnil in rekel: „Ga bom pa jaz pritislil, da ne boste imeli kakšne sitnosti. Dobro se imejte med nami...“ Le dva dni sem ostal pri sobratih. Kaj prida res ni videti. Vse je revno in primitivno, čeprav je mesto po njihovi sodbi v zadnjih desetletjih ogromno napredovalo. Porabil sem priložnost in si ogledal staro prestolico, ki jo je pa potres tako temeljito porušil, da so zgradili sedanje novo mesto kakih 20 km stran. Stopil sem tudi k ljudem malo iz mesta in videl vso njihovo bedo: družine s kopico slabo hranjenih otrok, v enem samem brlogu, brez postelj, z ležišči kar na tleh ali na deskah. Kaj bolje se jim tudi ne more goditi, saj na dan zaslužijo komaj pol dolarja. Na vprašanje, ali poznajo svojega župnika, sem takoj dobil negativen odgovor s pripombo, da sem jaz prvi duhovnik, ki stoji med njimi. Nič čudnega. Sobratje so mi povedali, da ima dežela s tri in pol milijona katoličanov le 265 duhovnikov, ker je bil dalj časa zabranjen dohod novih duhovnikov v deželo. Bilo jih je tako malo, da niso mogli opraviti niti vseh zaprošenih sv. maš za umrle. Tako je nastala navada, da se po več družin združi, ko prosijo za sv. mašo za svoje umrle, ter prinesejo kot štipendij nič manj kot 3 dolarje za navadno in 5 za peto sv. mašo. V tako revni deželi pač nekaj, kar preseneča.

Spet sem sedel v velikem letalu, ki je bilo zasedeno do zadnjega kotička večinoma s preprostimi ljudmi, ker so pač cestne zveze slabe in je letalski prevoz najboljše in morda celo najcenejše prevozno sredstvo. Pogovarjal sem se s sopotniki in videl, kako skuša vsak izmed njih povzdigniti svojo malo državico do neba, svoje sosede pa potisniti v nič tako v kulturnem, gospodarskem kakor tudi vojaškem pogledu. Kaj prida pa nobena ne pomeni. Pod seboj sem gledal ogromne in lepo urejene nasade, last United Fruit Company. Večina dobro obdelane zemlje pripada ravno tej mogočni ameriški družbi...

Zvečer sem bil že v velikem semenišču, ki ga vodijo naši sobratje nemške provincije v San José de Costarica. Res prijazno mesto v višini 1.100 m, po velikosti kakor naša Ljubljana in od vseh strani obdano od precej visokih gora. Sobratje so mi govorili o večni pomladi, saj ne poznajo hude vročine, mraza pa sploh ne. Ta mala državica je verjetno še najbolj urejena in tudi najbolj napredna. Veliko zaslug pri tem imajo prav sobratje nemške krvi, ki že nad 60 let z vso silo nemške podjetnosti, vztrajnostjo, pa tudi disciplino delujejo v deželi. Vsa duhovščina s škofi vred je dobila svojo vzgojo pri njih kakor tudi lep del svetne inteligence. Župnije so lepo zasedene, KA lepo vpeljana, v bogoslovju pa izdajajo številne publikacije, ki jih kot najboljši pripomoček za verski pouk ljudstva brezplačno razpošiljajo po župnijah. Za Srednjo Ameriko res nekaj izrednega.

Lepo sobotno popoldne smo leteli proti Panami. Pilot nam je naredil uslugo, da je z letalom zavil med pogorje ognjenikov. Imeli smo izredno lepo in mirno

vreme in pilot je zakrožil okrog največjega ugaslega ognjenika v taki bližini, da smo z lahkoto gledali v globino njegovega žrela.

Panama je precej veliko mesto, a umazano. Zdi se mi, da ob večerih večina ljudi sedi ali hodi in vpije po cestah. Obiskal sem tamošnjega nadškofa, ki je Holanec po rodu in član naše družbe, zelo preprost in prijazen gospod. Pripovedoval mi je o svojem delu, pa tudi dogodivščinah. Največje preglavice mu delajo cerkvene poroke na deželi. Pravi, da ljudje skoraj nočejo slišati o poroki in po njegovem mnenju verjetno okrog 90% prebivalstva živi kar tako. Imajo sicer lepe družine s številnimi otroki, tudi zvesti so, a poročiti v cerkvi se nočejo. Pripovedoval mi je, kako hodi vsako leto na birmanska potovanja po svojih župnijah. Letno birma nad 10.000 otrok in nekaj odraslih tudi. Ob takih priložnostih vedno opozarja in poziva vernike, naj vendar uredijo svoje zakonsko življenje. Na svojem zadnjem takem birmanskem potovanju je birmal okrog 7.000 otrok in ostal na deželi tri tedne. Na vsaki župniji je pridigal o zakramentu sv. zakona in pojasnjeval, da kot škof da lahko spregled potrebnih listin in se zadovolji le s pričami. Obljubil je tudi, da jih bo kar sam in brezplačno poročil. Uspeh vsega njegovega prizadevanja sta bili dve poroki. Za birmo ti ljudje prav radi dajo zahtevana 2 dolarja, a k poroki jih ne bo, pa četudi bi jim župnik kaj dal. Po njegovem mnenju je glavni vzrok v napačnem prepričanju moških, ki nekako takole modrujejo: „Dokler nisva poročena, se ona zaveda, da jo lahko vsak čas pustim. Zato je dobra z menoj, pokorna in skromna. Če se pa z njo poročim, ji pa greben zraste, ko si domišlja, da sva povezana na veke in da naju nihče ne sme in ne more razvezati. Zgledov za to je dovolj...“

V Peruju

Še en skok z letalom in bil sem v Limi. Danes milijonsko mesto hrani veliko zgodovinskih znamenitosti iz kolonialne dobe, ko je bilo mesto kraljev. Moderna predmestja — nazvana „Balnearios“ — so grajena v najlepšem stilu in naravnost razkošno. Vse to področje je posejano z lepimi parki in prepreženo s krasnimi avenidami z drevjem in cvetjem po sredi. Najlepše so pač Arequipa, Salaverry in Javier Prado, da drugih ne omenjam. Niti v Severni Ameriki nisem videl kaj lepšega. Seveda ne manjka revščine, a zdi se, da se je zatekla v posebno predmestje sv. Kozma in Damijana. Ljudje so izredno prijazni in spoštljivi. V vsem času svojega bivanja tam nisem slišal niti psovke ali neprimerne besede glede duhovnika. Tudi na uradih so do duhovnika silno vljudni in postrežljivi.

Žal, nisem mogel ostati kaj dalj časa v glavnem mestu. Poslali so me v Arequipo, po važnosti drugo mesto države. Nekako polovico vsega peruanskega prebivalstva je indijanske krvi. Imajo posebno ministrstvo za njihove zadeve z namenom, da bi jih čimprej mogli vključiti v način življenja in dela belih ljudi. Veliko truda, a malo sadu. Njihova pasivnost in konservativnost sta glavni potezi njihovega značaja. Saj niso vsi revni. Nekateri imajo zadosti zemlje, precej živine in bi si lahko postavili in opremili hiše po našem okusu. A ostajajo v svojih bajtah le z enim prostorom, kamor se natepe vse, celo psi in ovce, če je le toliko prostora. Svoje njive obdelavajo še na način svojih prednikov iz dobe, ko je Pizarro prihajal v njihovo deželo. Če k temu prištejemo še njihovo lenobo, je pač jasno, da država s tako količino omenjenega prebivalstva ne more hitro napredovati. Iz sirove volne si izdelujejo doma obleko, jih živo pobarvajo in tudi v najhujši vročini hodijo močno oblečeni. Ženske so navadno bose, a vedno

s klobukom na glavi in enim ali celo dvema otrokoma v culi na hrbtu. Že majhno deklice vadijo na to posebno poslanstvo, ko tudi njim navežejo take cule in vsaj malenkostne stvari denejo vanje, da se tako navadijo. Otrok nekaj časa joka, potem se pa na materino toploto na hrbtu navadi in prav mirno „binglja“. Dojijo kjerkoli: kar po poti, ne da bi se za to kaj ustavile, na tramvaju, omnibusih, na trgu. Ljudem se zdi to tako umevno, da se nihče niti ne zmeni za take stvari.

V Arequipi sem se seznanil tudi z Maryknolci. To so sami mladi in navdušeni gospodje, ki prihajajo iz Severne Amerike z namenom, da se kot misijonarji posvete delu med tamošnjimi Indijanci. Središče njihovega dela je na nekako 4.000 m visoki planoti okrog jezera Titikaka. Naučiti se morajo poleg španščine še indijanskega jezika, ki ga res dobro obvladajo. V zadnjih letih so dobili svoje prelaturu, saj je že tam nad 30 gospodov, v sosednji škofiji pa vodijo tudi malo semenišče. V Arequipu prihajajo od časa do časa, da se v svoji hiši malo odpočijejo in vsaj nekaj tednov ostanejo spet pod normalnim zračnim pritiskom. Življenje stalno v višinah 4.000 m bi lahko tega ali onega ugonobilo. Sami izjavljajo, da ni njihov namen sprejemati župnije, jih lepo urediti in potem na njih zložno pastirovati. Navadno vzamejo najbolj zanemarjene župnije, ki neredko že dalj časa niso imele lastnega župnika, jih prenove v duhovnem in materialnem pogledu, potem pa čakajo, da jo ob priložnosti spet izroče domačemu duhovniku. Stalno imajo v svoji sredi nekaj takih duhovnikov, jih izpopolnjujejo v znanju, zraven pa še usposablajo za to, da bodo zmožni nadaljevati po njih začeto delo na župniji, ko jo bodo oni zapustili. Brez finančne pomoči iz Severne Amerike bi niti živeti ne mogli. Pokazali so mi svojo revijo, ki izhaja v Severni Ameriki v milijon izvodih in jo razpečavajo brezplačno na vse strani. Prav po njej dobivajo potrebne vsote za vzdrževanje svojih del v misijonskih deželah, kamor prištevajo tudi Južno Ameriko. Niti 1.000 jih še ni — saj je družba bila ustanovljena v našem stoletju — a se o njih veliko govori. Sami pravijo, da delajo več trušča, kakor pa vse njihovo delo zasluži.

V zadnjih letih so Maryknolci na omenjeni planoti izvedli dvoje res prvovrstnih del: zavrli so protestansko prodiranje med Indijance in organizirali združništvo s takim uspehom, da je bil njihov misijonar klican v Limo, kjer je v več tečajih podal kleru in laičnemu občinstvu svoje izkušnje iz omenjenega področja.

Po letu 1950 je začelo prihajati na peruanske planote vedno več protestantskih pastorjev — padla je Kitajska in njihovi misijonarji so iskali nova področja. Med navedenimi Indijanci ki so po tradiciji katoličani, a komaj vedo, kaj se to pravi, so kmalu želi velike uspehe. Maryknolci so iskali nasprotno sredstvo in ga kmalu tudi našli v dobro organiziranih in poučenih župnijskih katehistih. Staro semenišče so spremenili v katehistično šolo. V vseh njim izročenih župnijah so izbirali najboljše fante in može, vsak mesec kakih 70, jih za ves mesec internirali v omenjeni šoli ter poučevali v katekizmu, potem pa poslali nazaj v njihove vasi in selišča. Njihov ugled je pa zaradi „šolanja“ še precej pridobil. Razume se, da je bil pouk docela brezplačen, še nagrado so dobili za svojo pridnost. Ob odhodu iz šole so pa obljubili, da bodo porabljali najboljše priložnosti, da bodo svoje rojake poučevali in prepričevali o pravilnosti katoliške vere in zavračali protestantske pastorje ali vsaj po njihovem odhodu spodbijali njihove nauke. Nenapovedan je od časa do časa prihajal med nje misijonar, da se prepriča, kako uspeva njihovo delo in ali ga res vršijo. Vsako prvo nedeljo v mesecu jih je pa navadno zbiral v svoji župnijski cerkvi, jih poučeval, ponavljal z njimi najvaž-

nejše stvari, jih navduševal, da so vztrajali pri svojem delu. Tako so v dobi dobrih dveh let vzgojili skoro 2.000 katehistov in z njihovo pomočjo zavrli na predovanje protestantov, ki so nazadnje kar prenehali prihajati med Indijance.

Na splošno moram reči, da so Maryknolci tako prišli pomagat in učiti svoje nove vernike in njihove dušne pastirje. Ene stvari so se pa tudi sami naučili: da ne smejo tukajšnjega življenja v vsem presojudati pod vidikom severno-ameriškega. Ob svojem prihodu so po navadi ameriških župnij začeli gojiti družabno življenje mladine obeh spolov skupaj. Po dobrem letu tega poizkusa so imeli že presenetljiv sad: povečano število nezakonskih otrok prav iz vrst te mladine. Priznali so, da je Južna Amerika v tem pogledu precej drugačna, in prenehali z omenjenim družabnim življenjem...

V času mojega bivanja v Peruju je bilo veliko govorjenja in celo zgledovanja zaradi ponovne poroke sedanjega državnega predsednika dr. Manuela Prado. V juniju leta 1957 je sv. stolica proglasila njegov prvi zakon kot neveljaven ter mu dovolila takojšnjo novo poroko z drugo. Nadškof se je tedaj mudil v Severni Ameriki, nuncij v Rimu, doma pa je ostal le novoposvečeni pomožni škof, na katerega je padla težka naloga, da poroči predsednika. Časopisi so prinesli oboje hkrati: vest o neveljavnosti prvega zakona ter fotografije poročnega obreda na nunciaturi. Javnost na vse to ni bila prav nič pripravljena, celo na škofiji niso vedeli ničesar in še danes je skrivnost, pod katerim vidikom je bil prvi zakon razglašen kot neveljavno sklenjen. Pravijo, da si je pokojni papež Pij XII. osebno pridržal ta primer. Razume se, da je po Limi in tudi ostalih mestih države završalo, zlasti med ženskim svetom. V Limi so dame priredile pravo manifestacijo, v kateri so oporekale odločitvi sv. stolice in dajale moralno oporo „odpuščeni predsednikovi ženi“, ki je bila z njim poročena vsaj 25 let, imela otroke z njim, sedaj pa je kar čez noč vse razglašeno kot neveljavno. „Kdo nam jamči, da se še nam ne pripeti kaj takega?“ so spraševale. Nekaj podobnega se je snovalo med ženstvom po vseh mestih republike. Na srečo je energično nastopil nadškof v Arequipi, ki je s kratko, a možgato izjavo zagrozil, da bo vsak tak poskus upora proti odločbam sv. očeta kaznoval s cerkvenim izobčenjem. To je bojevite dame presneto poparilo in hitro se je vse poglelo, po nekaj mesecih se že omenjalo ni več.

Še eno posebnost sem opazil v Peruju: izredno število šol, tako ljudskih kakor gimnazij v rokah redovnikov in redovnic. Ker ti zavodi po kvaliteti daleč prekašajo državne, je naravno, da ljudje, če le morejo, pošiljajo svoje otroke v te zavode, pa čeprav si morajo pritrpati v drugih stvareh. Zavodi so navadno sijajno opremljeni in res z lahkoto vrše svoje veliko poslanstvo. Zavod La Salle ima nad 15 omnibusov, s katerimi prevaža svoje učence na vse strani mesta. Maristi se pa hvalijo, da prihajajo k njim starši, ki vpišejo in plačajo matrikulo za otroka, ki se jim je komaj rodil, samo da si zagotovijo mesto v zavodu, ko bo otrok imel 5 let. Ni čudno, da se tu in tam sliši opazka, da je poučevanje v takih okoliščinah bolj lov za dobičkom kakor pa posvetitev mladini.

Ker je vrhovno vodstvo naše družbe v Parizu sklenilo, da se v družbenem pogledu prepusti vse ozemlje Peruja španskim sobratom, smo dobili ukaz, naj jim prepustimo svoje postojanke, sami pa se umaknemo ali v Čile ali kam drugam. Ob odhodu sem napravil še tridneven izlet v Cusco, da si ogledam znamenite razvaline iz dobe Inca, se prepeljal preko jezera Titikaka v Bolivijo in prišel v La Paz ravno dan po zatrti revoluciji, ko so pokopavali žrtve, in prispel v Argentino v času strahovitih poplav in že ob prihodu v deželo začutil veliko razliko — zlasti v verskem pogledu — med razrvano Argentino in sončnim Perujem.

ZAUPAM V GOSPODA

(Ob nastopu prevzvišenega gospoda škofa ljubljanskega Antona Vovka)

Kmalu po odhodu rajnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana v tujino je Anton Vovk, takratni stolni kanonik in ravnatelj semenišča, postal generalni vikar ljubljanske škofije. Rodil se je v brezniški župniji na Gorenjskem, v Vrbi, prav v isti hiši kot sto let prej pesnik dr. Francé Prešeren, s katerim je v daljnem sorodstvu. Na svet je prišel 19. maja 1900. Mašniško posvečenje je prejel na god sv. apostolov Petra in Pavla leta 1923. Bil je kaplan v Metliki in Trziču, kjer je še zelo mlad postal župnik. Po smrti kanonika Šiška je ugledni trziški župnik Vovk Anton prišel v Ljubljano za kanonika. Ko je sredi druge svetovne vojne prošt Ignacij Nadrah kot ravnatelj bogoslovnega semenišča odšel v pokoj, je kanonik Vovk postal ravnatelj semenišča. Med drugo svetovno vojno je ogromno dobrega storil zlasti za begunske duhovnike. Skoraj ob istem času, ko so škofa dr. Gregorija Rožmana v Ljubljani obsodili na 18 let ječe, je sveta stolica generalnega vikarja Antona Vovka 15. septembra 1946 imenovala za naslovnega škofa kardiškega. Škofovsko posvečenje je prejel v ljubljanski stolnici 1. decembra 1946. Dolgo vrsto let je bil zaradi odsotnosti škofa dr. Gregorija Rožmana apostolski administrator ljubljanske škofije; sveta stolica pa mu je izročila tudi apostolsko administraturo slovenskih delov reške in tržaško-koprške škofije, ki sta po drugi svetovni vojni prišla pod Jugoslavijo. Kasneje je tržaško-koprski del škofije, kolikor ga je pod Jugoslavijo, prevzel v upravo msgr. dr. Mihael Toroš, apostolski administrator ozemlja goriške nadškofije, kolikor ga je po drugi svetovni vojni prišlo pod Jugoslavijo.

16. novembra je svetniški škof dr. Gregorij Rožman končal svoj težki križev pot in odšel k Bogu po zasluženo plačilo. Že 26. novembra je sveta stolica msgr. Antona Vovka, dotedanjega apostolskega administratorja ljubljanske škofije, imenovala za pravega rezidencialnega škofa ljubljanske škofije. Srčno dobri, plemeniti in apostolsko pogumni msgr. Anton Vovk je to prav gotovo zaslužil, saj je že prej dobrih 14 let moral v velikih težavah in bridkosti voditi ljublj. škofijo.

Sv. oče Janez XXIII. je 26. novembra 1959 duhovnikom in vernikom ljubljanske škofije poslal tole kratko, pa lepo pismo: „Škof Janez, služabnik božjih služabnikov, ljubim sinovom kanoniškega zbora, duhovništva in ljudstva ljubljanskega mesta in ljubljanske škofije pozdrav in apostolski blagoslov! Mislimo, ljubi sinovi, da Vam prinese veselje to naše pismo, v katerem Vam naznanjamo, da smo s svojo apostolsko oblastjo poskrbeli za zadeve Vaše škofije in Vam dali škofa in pastirja. Tisti pa, ki smo ga izbrali, je častiti brat Anton Vovk, doslej naslovni škof kardiški in apostolski administrator Vaše Cerkve; vezi na Cerkev, ki ji je doslej načeloval, smo ga namreč razrešili, ko smo mu izročili vodstvo in upravo ljubljanske škofije z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki se po navadi daje škofom na njihovih sedežih. — Ko Vam to sporočamo, Vas, ljubi sinovi, očetovsko opominjamo, da svojemu posvečenemu predstojniku izkazujete ne le znanja resnične ljubezni — saj ga je samo ljubezen do Vas nagnila, da je prevzel nalogo, da Vas vodi — marveč izpolnjujete tudi njegove ukaze v trdnem prepričanju, da blaginja prav uspeva tam, koder prizadevanje škofov podpirata vdanost in ljubezen vernikov. — Dano v Rimu, pri Sv. Petru, dne 26. novembra

v Gospodovem letu 1959, našega papeštva drugem. Jakob Alojzij kardinal Cospello, svete rimske Cerkve kancler, s. r.“

Slovesna umestitev novega ljubljanskega škofa se je izvršila v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani proti večeru dne 20. decembra 1959, na četrto adventno nedeljo. Stolnico so za to priložnost res lepo okrasili. Dobre duše so podarile za okrasitev stolnice kar 600 nagljev. Novega škofa so v slovesnem sprevedu spremeljali iz škofije v stolnico, kjer je opravil pontifikalno mašo. Na slovesnost so prišli stiški opat dr. Avgustin Kostelec, novomeški prošt Alojzij Štrukelj, profesorji teološke fakultete v Ljubljani, višji predstojniki redov, mnogo dekanov in duhovnikov iz vseh delov škofije. Vsi so se pridružili stolnemu kapitlju in bogoslovnemu semenišču.

Ko so prebrali papeževo pismo o imenovanju msgr. Antona Vovka za pravega ljubljanskega škofa, je stolni prošt dr. Franc Kimovec v imenu duhovnikov in vernikov prevzvišenemu gospodu škofu izrekel tole poklonitveno in vdanostno izjavo: „Ko danes kot trideseti redni ljubljanski škof sedate na prestol ljubljanske škofije, Vam v imenu vseh duhovnikov, redovnikov in vernikov najprej iz vsega srca najtopleje čestitamo in ob tako odličnem izrazu zaupanja in ljubezni, kakor ga je poglavar sv. Cerkve v svojem pismu izkazal Vam, dajemo duška veselju — veselju ob Vašem visokem imenovanju in odlikovanju, pa tudi veselju ob čudoviti skrbi Njegove Svetosti za našo škofijo. — Na ta veliki dan Vam vpricho Boga v imenu vse duhovščine ponovim tisti slovesni: 'Promitto — obljubim', ki smo ga na dan svoje duhovniške posvetitve svojemu škofu izrekli v odgovor na vprašanje: 'Obljubiš meni in mojim naslednikom spoštovanje in pokorščino?' Živo se zavedamo, da je za duhovščino eno samo središče edinosti — njen škof. Vsako središče zunaj njega duhovnika samega in Cerkev ohromi. Zato današnja priložnost porabljam, da se okoli Vas še trdneje strnemo, da Vam bomo pri vladanju Cerkve v ljubljanski škofiji kar se da porabno orodje. Ko danes to veselo sporočilo verniki sprejemajo po vsej širni škofiji, jim obrazi od veselja žare in vsi bi Vam radi voščili srečo in pokazali svoje globoko spoštovanje in otroško vdanost. Naj bo ta skromna beseda odmev vseh teh žarečih obrazov. Z njimi vred bomo Boga goreče prosili, naj Vas v tej visoki službi vodi, podpira in dolga leta ohrani v čast Bogu, Cerkvi v prid, nam pa z Vami vred v zveličanje. Tako bodi!“

Na to poklonitveno in vdanostno izjavo je prevzvišeni gospod škof takole odgovoril:

„Stolnemu kapitlju, svetni in redovni duhovščini, posebej pa še Vam, dragi verniki, se lepo zahvaljujem za nocojšnjo počastitev, ki naj bo predvsem v slavo božjo. — Ko nocoj stojim v naši ljubi stolnici prvič pred Vami kot redni ljubljanski škof, da darujem pontifikalno sv. mašo za vse, ki so mi izročeni, se z vso iskrenostjo zavedam, da Bog res velikokrat izbere nizkega in nespametnega za velike reči. — Evangelist Janez je zapisal: 'Ne more si človek nič vzeti, če mu ni dano v nebesih' (Jn 3, 27). To se pravi: 'Človek ima toliko uspehov, kolikor jih prejme iz božje roke.' In v čem naj bi vsak škof imel uspehe? V tem, da bi znal in mogel po besedi preroka Ezekielja (Ezek 34, 16 sl.) z milostjo edinega Pastirja-Odrešenika Jezusa Kristusa priklicati nazaj v Kristusovo stajo izgubljene ovce svoje črede; da bi se preplašene in razgnane ovce zopet pridružile pravi čredi; da bi od zmot ranjene obvezal z močno obvezo krščanskih resnic; da bi vse slabotne v svoji čredi z božjimi nauki in milostmi okreščal; da bi vse močno obvaroval in bi tako svojo čredo po božji volji in pravici pasel. To so velike

dolžnosti škofa pred Bogom, pred neumrljivimi dušami in pred zgodovino. — V skoraj 500 letih sem v vrsti ljubljanskih škofov trideseti, ki te dolžnosti prevzemam. Prvi ljubljanski škofje so jih vršili celo z mečem v roki, vsi pa z mečem bistrega duha. Nekateri so z ostrimi nastopi in ukrepi branili in zavarovali Kristusovo čredo. Svojemu času in razmeram primerno je bil kar vsak ljubljanski škof predvsem varuh vere in vsak je navajal čredo na božjo pašo in k studencem žive vode. Mnogi med njimi so delali to posebej pod Marijinim varstvom. Kakšna odgovornost je visela nad vsakim pastirjem, pa tudi kakšne lepe uspehe je ta budna odgovornost prinašala božji čredi in našemu dragemu narodu! — Zvest Bogu, vdan Materi sv. Cerkvi in njenemu vrhovnemu poglavarju rimskemu papežu, v zaupanju na pomoč preblažene Device Marije, naslonjen na priprošnjo patrona naše pokrajine sv. Jožefa, na priprošnjo patronov ljubljanske škofije sv. Mohorja in Fortunata in na priprošnjo patrona naše stolnice sv. Nikolaja in vseh svetnikov: 'zaupam v Gospoda'. Zanašam se pa tudi na molitve svojih dragih duhovnikov, redovnikov, redovnic in vseh vernikov, ki naj mi pomoč božjo neprenehoma posredujejo, da bom svoje odgovorne dolžnosti mogel zvesto izvrševati v slavo božjo in blagoslovljeno srečo našega dragega slovenskega naroda: v imenu + Očeta + in Sina + in Svetega Duha. Amen.“

Med pontifikalno sv. mašo škofa je stolni pevski zbor pel mašo švicarja Hilbera, posvečeno švicarskemu svetniku Nikolaju iz Flüe. Po zahvalni pesmi, ki jo je navdušeno pela vsa stolnica, so g. škofa zopet bogoslovci, duhovniki, redovniki, kanoniki in drugi cerkveni dostojanstveniki spremili v škofijski dvorec.

V škofovskem grbu novega ljubljanskega škof zremo podružnično cerkev sv. Marka v Vrbi, kjer je novemu škofu tekla zibelka, brezmadežno Marijino Srce in pomenljiv simbol: ribiško mrežo z ribami (pr. Lk 5, 1-11). Novi ljubljanski škof je namreč Ribičev Tone iz Vrbe, kakor so po domače imenovali njegov rojstni dom. Njegovo škofovsko geslo pa je: „In Domino confido — Zaupam v Gospoda“.

Dober mesec po slovesnem nastopu škofovske službe je novi škof s svojim tajnikom dospel v Rim ad limina, da bi sv. očetu uradno poročal o zadevah svoje škofije. Tam se je mudil skoraj mesec dni. V Rimu je opravil veliko in naporno delo ter uspešno uredil mnogo stvari. Pri sv. stolici so mu izkazali veliko spoštovanje, ki ga v resnici zasluži.

19. maja 1960 bo obhajal šestdesetletnico svojega rojstva. Dovolj razlogov imamo, da mu vsi verni Slovenci, zlasti pa njegovi duhovniki z vso iskreno ljubeznijo želimo, naj bi zdrav in pogumen dolgo dolgo vodil pomembno ljubljansko škofijo, ki bo vsak čas obhajala peto stoletnico ustanovitve.

Uprava „Omnes unum“ opozarja:

1. Poverjeništvu za „Omnes unum“ v U.S.A. je prevzel preč. g. Jožef Ferkulj. Nanj naj se obračajo gospodje v U.S.A. v omenjeni zadevi ter mu pošiljajo naročnino. Njegov naslov je: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str., Quiney, Illinois, U.S.A.

2. Za Trst: Msgr. Jože Jamnik, Vicolo delle Rose 7 (Rojan), Trieste.

3. Prosimo vse, da čimprej poravnate naročnino!

CERKVENI PREDSTOJNIK SLOVENSKEGA SEMENIŠČA V TUJINI

Slovensko semenišče in škofov zavod sta s smrtjo škofa dr. Gregorija Rožmana izgubila prav zares svojega očeta. Lahko rečemo, da smo bili skoraj brez izjeme vsi slovenski duhovniki in verniki, ki živimo raztreseni po svetu, v strahu, kaj bo z našo semeniško ustanovo v Argentini. Božja previdnost je prav gotovo po priprošnji Marije Pomagaj, v katero je rajni škof tako zelo zaupal in kateri je posvečena naša semeniška kapelica, poskrbela, da bosta obe ustanovi še mogli nadaljevati mirno s svojim delom. Vodstvo obeh ustanov je v začetku januarja 1960 poslalo v Rim natančno poročilo o obeh ustanovah. Sv. stolica pa je imenovala za cerkvenega predstojnika obeh ustanov prečastitega gospoda p. dr. Antona Prešerna, generalnega asistenta Družbe Jezusove za slovanske province, kot delegata ljubljanskega škofa. Novi cerkveni predstojnik ima škofovske pravice nad semeniščem in škofovim zavodom. Vse semeniške zadeve bo odslej on neposredno urejeval pri sv. stolici.

Novi predstojnik se je rodil 8. junija 1883 v Begunjah na Gorenjskem in je pravi nečak rajnega nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča. Njegov stric ga je po maturi leta 1902 poslal v Rim, kjer je bil gojenec v Germaniku, obiskoval pa je papeško univerzo Gregoriano. Tam je študiral od leta 1902 do 1909. Mašniško posvečenje je prejel na god sv. apostolov Simona in Jude leta 1908. Prvo daritev pa je opravil na praznik Vseh svetnikov, štiri dni po mašniškem posvečenju. Meseca julija 1909 se je kot doktor filozofije in teologije vrnil v domovino. Škof ga je poslal za kaplana v Borovnico. Že po treh letih dušnopastirskega dela je stopil v Jezusovo družbo. Napravil je noviciat in že leta 1913 postal komaj trideset let star profesor na teološki fakulteti v Innsbrucku. Zaradi njegovih velikih vzgojnih sposobnosti so ga predstojniki leta 1919 imenovali za ravnatelja nad-

škofijskega semenišča v Sarajevu, ki so ga vodili jezuiti. A že leta 1922 je odšel v Zagreb, ker ga je vodstvo Družbe Jezusove imenovalo za provinciala jugoslovanske viceprovinca Družbe Jezusove. Po devetih letih pa so ga poklicali v Rim, kjer je bil izvoljen za generalnega asistenta Družbe Jezusove za slovanske province. Drugo leto bo že trideset let, odkar vrši to odgovorno službo v Rimu. Seveda je to delo bilo med drugo svetovno vojno, zlasti pa po letu 1945 zelo težko, ker so vse slovanske jezuitske province za železno komunistično zaveso.

Prečastiti gospod asistent pa se ni omejil samo na to odgovorno delo v Družbi Jezusovi, marveč pomagal na vse strani, kolikor je le mogel. Bil je neposredno v dobrih zvezah s sv. stolico, zlasti z rajnim papežem Pijem XII., zato je mogel veliko doseči. Rad je pomagal hrvaškim beguncem, posebej pa pokazal svoje sočutno srce do slovenskih duhovnikov in ljudi, ki so morali zapustiti drago domovino. Uspešno je podpiral slovenski socialni odbor v Rimu za pomoč slovenskim beguncem. Zavzemal se je za slovanske duhovnike ter skušal zares pomagati. Ko jih je n. pr. veliko število moralo zapustiti taborišče v Italiji, se je osebno obrnil na sv. očeta Pija XII., ki je res naročil, naj te duhovnike sprejmejo porimskih samostanih.

Lahko bi ga imenovali kar očeta slovenskega semenišča v begunstvu oz. roma izseljenstvu. Zakaj on je utrl pot do Pija XII., ki je v svoji dobroti pristal na ustanovitev slovenskega semenišča in bogoslovne fakultete v tujini. Koliko potov je v teh petnajstih letih moral napraviti na Kongregacijo za semenišča prav v semeniških zadevah, ki dostikrat niso bile najbolj prijetne. Tolikokrat smo se že bali za obstoj ustanove, pa vedno je bila prva misel: „Gospod pater Prešeren nas bo rešil.“ Tako je n. pr. rajni apostolski nuncij v

Argentini Marij Zanin že svetoval, naj bi semenišče ukinili in nadaljevali samo s Škofovim zavodom, pa je gospod generalni asistent šel s poročilom h kardinalu Pizzardu, prefektu Kongregacije za semenišča, in ustanovo rešil. Po škofovi smrti smo bili morda v največjih težavah, pa se moramo zopet gospodu generalnemu asistentu zahvaliti v glavnem, da semenišča ni konec. Zato smo v semenišču, pa tudi slovenski duhovniki in verniki v resnici veseli, da je gospod generalni asistent postal sedaj

naš cerkveni predstojnik kot delegat ljubljanskega škofa. Po smrti nepozabnega škofa dr. Gregorija Rožmana smo dobili predstojnika, ki bo imel ljubeče srce za semenišče in škofov zavod. Vsi molimo iskreno zanj, da bi nam mogel dolgo dolgo uspešno pomagati. Prosimo pa tudi Marijo Pomagaj, naj bi obudila zlasti v škofovem zavodu še veliko duhovniških poklicev za naše slovensko semenišče v tujini.

Ž. F.

MSGR. DR. JOŽE JAGODIC — ŠESTDESETLETNIK

Nič nismo vedeli tu v daljni Argentini za ta njegov življenjski jubilej. Pa kdo bi si ob njegovi telesni in duševni mladosti mislil, da je izpolnil že 60 let!

Rodil se je 13. decembra 1899 na Visokem (fara šenčur pri Kranju) v ugledni šnekovi družini. Iz gimnazije v Kranju je bil poklican k vojakom v prvo svetovno vojno, ki se je zanj zaključila v Tolmezzu. 3. decembra 1918 je vkorakal v ljubljansko semenišče (življenje v njem je popisoval v 1. letniku našega glasila) in 29. junija 1922 prejel duhovniško posvečenje. Nadškof Jeglič ga je imenoval za svojega kaplana. Z njim je na vizitacijskih potovanjih in ob drugih prilikah prepotoval ne enkrat vse fare ljubljanske škofije, spoznal vse duhovnike in dejanske razmere v škofiji. L. 1930 je prevzel posle škofijskega kanclerja (naslov je nosil še msgr. Dostal), 1938 pa je postal pravi kancler in konzistorialni svetnik. Vse do odhoda v begunstvo je vodil škofijsko pisarno z izredno točnostjo in vestnostjo; bil je — in je — človek reda. Osebnostno je bil prijazen in ljubezniv z vsakim, ki je stopil v njegovo pisarno. Obenem je opravljal še druga dela: urejeval je škofijski list (od leta 1930), bil predsednik Cecilijanskega društva (od 1940), sodeloval pri škofijskem odboru Dijaške katoliške akcije itd. Posebne prilike (n. pr. sinoda, kon-

gresi) so mu nalagale še posebno delo. Za njegove zasluge ga je papež imenoval za tajnega komornika, monsinjorja.

Malokdo (če sploh kdo) je tako dobro poznal nadškofa Jegliča kot on. Po njegovi smrti je začel zbirati gradivo za obšireren življenjepis, ki pa je mogel iziti šele v begunstvu (v Celovcu, 1952). Iz Jegličevega učiteljskega dela je izdelal tudi disertacijo za doktorat iz teologije, ki ga je napravil 1944.

Naslednje leto je tudi njega zadela usoda begunstva. Odšel je v Avstrijo, kjer je ostal do danes. Kmalu je bil imenovan za papeškega delegata za vse katoliške begunce iz Jugoslavije, ki so živeli v Avstriji. Obiskoval je taborišča, birmoval, skrbel za dušno pastirstvo med begunci itd.

Ko je ta njegova funkcija prenehala, se je z vnemo mladega kaplana, dasi že 50 let star, posvetil dušnemu pastirstvu. Najprej je bil kaplan v Tristachu (pri Lienzu) nato ekspozit v Amlachu in zdaj je župnik v Ainetu, ne daleč od Lienza. S svojo veliko delavnostjo, prijaznostjo in dobroto si je povsod osvojil srca vernikov. Hitro se je vživel v novo delo, čeprav je preživel svoja duhovniška leta doma večinoma v pisarni. Tako je n. pr. l. 1958 prenovil vsa cerkvena poslopja, lani je pripravil birmo in vizitacijo, letos bo imel misijon. Predlanskim so imeli v fari prvo novo mašo po

50 letih, lani je bila druga, letos bo tretja. „Tako bom moral biti zares priden, da bo vse prav pripravljeno in opravljeno,“ mi je pisal.

Čeprav živi nekako zaprt v ozko, stransko tirolsko dolino, živi vendar z vsemi Slovenci v svetu. Česar nisem našel nikjer drugje, sem zasledil pri njem: naročen je na vse slovenske liste, ki izhajajo v svetu. Tako je povezan z vsemi in za vse ima smisla. Gospod monsenjor je eden od tistih maloštevilnih, ki v tujini niso pozabili svojih nekdanjih prijateljev; z njimi vzdržuje redno pisemsko zvezo. Hvaležni smo mu za to.

Naj omenim še eno njegovo veliko odliko, ki se je mogla prav pokazati šele v begunstvu: njegovo gostoljubnost. Na njegovo župnišče bi mogli zapiscati besede. „Portae patent et cor magis.“ Vrata so odprta in srce še bolj — za vsakega. Večkrat sem ob svojih potovanjih v Evropo to doživel in videl. On in njegova sestra Johana, ki mu

gospodinja, se kosata v gostoljubju. In je res prijetno pri njem: družabnost, ljubeznivost, domačnost in stari spomini narede, da se počutiš kakor doma. Optimizem brez tožba in tarnanja, vedrost, humor — to je prijetno ozračje.

V tem skritem delu in življenju v Ainetu ga je pred kratkim doseglo novo imenovanje: za delegata ljubljanskega škofa za vse duhovnike v svetu, ki pripadajo naši škofiji. To je nov izraz velikega zaupanja, ki ga ima cerkvena oblast vanj.

Čestitamo mu k temu imenovanju in k jubileju.

Bog naj mu bogato poplača vse, kar je storil. Njemu v čast in dobrega ljudem. Veliko je tega, a Bog je bogat. Za naprej pa mu iskreno želimo še mnogo let zdravega in zadovoljnega življenja in blagoslovljenega, uspešnega duhovniškega dela v tujini — ali — če je tako v božjih načrtih — doma.

I. Lenček

KOLENDAR „AVE MARIJA“ 1960

Slovenski frančiškani na ameriških Brezjah v Lemontu, Ill., U. S. A., so izdelali tudi za leto 1960 koledar, ki je vreden, da ga prebere vsak duhovnik.

Za vse tiste, ki hočejo Cerkev podpirati pri njenem delu, so važni splošni in misijonski molitveni nameni, ki jih je za vsak mesec določil sveti oče. Navedeni so na drugi in tretji strani koledarja.

Na naslednjih straneh nas koledar opozarja na važne dolžnosti. Ena izmed teh je tudi molitev in delo za zedinjenje ločenih vzhodnih kristjanov. Marija, Srednica milosti, je vez med katoličani in njimi. Jezus, ki živi v Cerkvi, vabi vse katoličane, da bi hodili za njim po poti križa. Globoko združenje s Kristusom in krepostno življenje vodita k ednosti. Jezus je vir nadnaravnega, večnega življenja. Vera nam ga odkriva, ljubezen pa nas z njim združuje. Vsako de-

janje popolne ljubezni okrepi Jezusovo življenje v duši.

Meseca maja bodo v Lemontu duhovne vaje za žene in dekleta. Prvo nedeljo po prazniku Marije Pomagaj pa je prvo skupno romanje. Zato daje koledar potem natančna navodila posameznikom in skupinam, kako naj opravijo romanje in navaja spored skupnih pobožnosti.

Človek prejme od soljudi to, kar jim dá. Odpreti moramo oči in srce, da bomo videli težave in trpljenje drugih in jim skušali olajšati bridkosti, pa bo polovico križev izginilo iz našega življenja.

Blagor mu, kdor zna moliti! Bog ne potrebuje naših molitev, mi potrebujemo Boga. Zato smo ga dolžni z molitvijo častiti in se mu zahvaljevati, mu zadoščevati in ga prositi. Molitev je vedno dobra, če je združena s ponižnostjo. Vsak mesec je pod prostorom za zapiske nadrobljenih

veliko lepih misli in važnih nasvetov za duhovno življenje. Zaključuje jih v decembru Pregljev slavospev Velikemu: „Velik si Ti in močni so, ki so Te spoznali. Sladka so pota tvoja, zakaj ni razočaranj na njih... Vstala je mladina in gre za Teboj, ki so Te proslavili mučeniki in dokazali spoznavalci. Zaščitnik Veliki naše domovine, zvezda in moč naših dedov in junakov, Tebi naša srca, naše duše, naše roké!“

Katoličani upiramo svoje oče v Rim. Zato prinaša koledar na prvem mestu papežovo okrožnico, ki jo je izdal 29. junija 1958. V njej govori o resnici, edivosti in miru. To so tri velike duhovne dobrine, ki jih danes človeštvo posebno potrebuje.

Duhovniki, zlasti tisti, ki so doma v Ribnici in njeni okolici, bodo s posebnim duhovnim užitkom brali zgodovino Nove štifte pri Ribnici. Opisuje nam jo izredno živahno in napeto pater Odilo Hanjšek. Tudi v članku dr. Jakliča „Kaj nam je Cerkev?“ bo vsak duhovnik našel mnogo globokih misli, da jih bo premišljeval v tihih urah.

Sveti Peter pravi, da naš sovražnik, hudobni duh, hodi okrog kakor rjoveč lev in išče koga bi požrl. Zapeljati je hotel Kristusa, zapeljuje tudi njegove duhovnike. V članku „Hudič ima prste vmes“ nam S. K. popisuje, kako je vrag napadal, mučil in begal arškega župnika, svetega Janeza Vianneya. Članek je poučen in zanimiv tudi za duhovnika.

O jokajoči Mariji v Sirakuzah in o načrtih za zidanje nove cerkve njej na čast je napisala kratko poročilo Lojzka Verbic. Marija joka nad grehi današnjega sveta. Duhovniki smo dolžni ljudi odvračati od greha. Kratak članek nas bo spodbujal, da bomo delali z večjo gorečnostjo.

Franciskan, pater Bertrand Katnik, nas pelje s svojim člankom na misijonsko polje. V njem nam opisuje začetek in razvoj krščanstva v Grande Traverse (v Velikem zalivu). Tu je prvi sejal seme božje besede naš škof Baraga. Pozneje so njegovo delo nadaljevali drugi misijonari.

Med njimi sta bila tudi dva Slovence: Pirc in Mrak. Zelo zanimiva so pisma, ki jih je naš misijonar Pirc pisal škofu o novem misijonu.

Slovenske šolske sestre praznujejo petdesetletnico svoje naselitve in svojega delovanja v Severni Ameriki. Ena izmed njih nam v posebnem članku opisuje vzgojno in socialno delo, zavode in ustanove, ki so jih postavile, ustanovile in vodile.

Članek dr. Filipa Žaklja „Semeniške Brezje v Argentini“ nam odkriva skrivnost vzgoje in življenja v našem slovenskem semenišču. Opisuje nam namreč, kako so bogoslovci in gojenci čistili Marijo in kaj so storili v Marijino čast. Članek nam dokazuje, da je slovensko semenišče po zaslugi rajnega škofa Rožmana, njegovih duhovnih vzgojiteljev in profesorjev zares pravo Marijina semenišče. Ta duh, ki preveva naše semenišče, njegove vzgojitelje in gojence, nam upravičeno budi upanje, da bo naš narod še ostal Marijin narod.

Med umriimi, katerih se koledar spominja, so: msgr. John Judnič, rev. Roman Homar in Jožef Zalar.

Na koncu koledarja najdemo še govor papeža Janeza XXIII. o begunskem letu in zanimivo poročilo o nadškofu Roncalliju apostolskem vizitatorju, ki je 9. novembra 1927 obiskal škofa Jegliča, škofijski zavod in bogoslovje v Ljubljani.

Koledar pozivlja več slik. Na prvem mestu je slika sedanjega svetega očeta. Druge so pa večinoma vzete iz verskega življenja naših izseljencev. Odlomki iz del naših pisateljev in nekaj pesmi naših pesnikov nas spominjajo, da smo sinovi slovenske matere. Zastopani so: Pregel, Cankar, Gregorčič, Jakopič.

Koledar „Ave Marija“ izvršuje med slovenskimi izseljenci v Severni Ameriki in tudi drugod važno poslanstvo. Ohranja jim vero in materino besedo. Franciskanom v Lemontu k lepo opremljenemu in vsebinsko zelo bogatemu koledarju čestitamo. Slovenskim duhovnikom pa priporočamo, da si ga naroče in z njim obogate svojo knjižnico. Mali Gregor

NOVA, SOPOLNJENA IZDAJA SLO- VENSKEGA RIMSKEGA MISALA

Mohorjeva družba v Celovcu se je odločila, da bo za letošnji 600-letni višarski jubilej izdala novo spopolnjeno izdajo slovenskega Rimskega misala, ki je izšel prvič leta 1944, a je že isto leto pošel. Za Koroško je Mohorjeva razpisala naprejšnjo naročbo (subskripcijo) že v adventu in jo sedaj e zaključila. Zdaj že stavi Mohorjeva tiskarna besedila.

Ker je izdaja takšne velike knjige, ki bo natisnjena na finem biblijskem papirju, vezana v razne vrste usnja in zlato obrezana, združena z velikimi stroški, se založnica skupaj s prevajalcem in prirediteljem obrača na vse du-

hovnike doma in po svetu, da bi pri izdaji priskočili na pomoč z naprejšnjo naročbo zase in morda tudi še za kaj vernikov.

Naprejšnja naročba (subskripcija), ki za naše rojake po svetu traja do praznika sv. Cirila in Metoda (7. julija 1960) — izdaja bo posvečena tudi 1100-letnici njunega prihoda med Slovane (863) —, stane samo 5 dolarjev za izvod, vezan v usnje in obrezan v zlato.

Prosimo, pohitite z naročilom! Naročila sprejema Mohorjeva družba, Celovec — Klagenfurt, Viktringer Ring 26, Austria, Europe.

Novi Rimski misel bo predvidoma dotisnjen do adventa 1960, če že ne prej! Bo torej tudi lepo božično darilo.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogué ENGR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

